

Cənubi Qafqazda sülh, sabitlik və firavanlıq dövrü

Bu, İlham Əliyevin siyasətinin prioritetidir

Vaşinqton Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülhə nail olunması üçün xüsusi səylər göstərir. Təsədüfi deyildi ki, avqustun 7-də Donald Tramp öz "Truth" hesabında Prezident İlham Əliyevin Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanla görüşünün mühüm əhəmiyyət kəsb etməsini yazmışdı. O hər iki xalqın uzun illərdir ki, müharibə apardığını və bunun da minlərlə insanın ölümü ilə nəticələndiyini bildirmişdi.

"Bir çox lider bu müharibəni dayandırmağa çalışıb, amma indiyə qədər heç bir nəticə əldə olunmayıb. Bu isə "Trump" sayəsində mümkün oldu. Mənim administrasiyam uzun müddətdir ki, hər iki tərəflə təmasdadır. Sabah Prezident Əliyev və Baş nazir Paşinyan Ağ Evdə rəsmi sülh sazişinin imzalanması üçün məna

qoşulacaqlar", - deyərək Tramp qeyd etmişdi. Gözlənilirdi ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ABŞ-yə işgüzar səfəri olduqca zəngin və xalqımızın milli maraqlarının təmini istiqamətində atılmış mühüm addımlarla yadda qaldı.

Prezident İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında Vaşinqton görüşünün nəticəsi olaraq Birgə Bəyannamə imzalandı. Vaşinqtonda imzalanan Birgə Bəyannamədə Minsk qrupunun ləğv edilməsi üçün iki ölkənin ATƏT-in Baş katibinə birgə müraciət edəcəyi təsdiqləndi.

Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturların (ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədr

nin Minsk konfransının müzakirəsində olan münaqişə üzrə şəxsi nümayəndəsi və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun) bağlanması ilə əlaqədar ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinə birgə müraciətdən sonra ATƏT Nazirlər Şurasının bağlanması ilə bağlı qərar layihəsi ATƏT iştirakçı dövlətləri arasında yayılıb və onlar qərarın qəbul edilməsi üçün lazımı prosedurları dəstəkləməyə çağırılıblar.

Eyni zamanda Birgə Bəyannamədə yekun sülh sazişinin imzalanması üçün əsas tələblərdən biri - Ermənistan Konstitusiyasının dəyişdirilməsinin zəruriliyi təsdiq olunur.

7

Prezident İlham ƏLİYEV:

"Zəngəzur dəhlizi yeni bağlantı layihəsidir və beynəlxalq nəqliyyat marşrutlarının mühüm hissələrindən biri olacaq"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarına səfəri zamanı bu ölkənin "Fox News" telekanalına müsahibə verib. Telekanalın saytında dövlətimizin başçısının müsahibəsində səsləndirdiyi bəzi fikirlər arasında material yayımlanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev müsahibəsində deyib: "İstər regionumuzdan olan, istərsə də regionumuzdan kənarda yerləşən istənilən dövlət tərəfindən bugünkü nailiyyətlə bağlı hər hansı bir mənfi fikir bildirilməsi çox çətin olar. Çünki bu gün biz sülh istiqamətində yekun addımı atdıq".

Materialda vurğulanıb ki, Azərbaycan Prezidenti Zəngəzur

dəhlizi (TRIPP) ilə bağlı əldə edilmiş razılaşmanın heç kimə qarşı olmadığını deyib. Bildirib ki, bu yeni bağlantı layihəsidir və beynəlxalq nəqliyyat marşrutlarının mühüm hissələrindən biri olacaq.

Prezident İlham Əliyev müsahibəsində ABŞ Prezidenti Donald Tramp və onun komandasına razılaşmanın əldə olunmasındakı roluna görə minnətdarlığını da ifadə edib.

Dövlətimizin başçısı həmçinin Rusiya ilə münasibətlərdən və 2024-cü ilin dekabrında "Azərbaycan Hava Yolları"nın 8243 sayılı təyyarəsinin vurulmasından danışmışdı. Qeyd edib ki, Azərbaycan bunun qəsdən hücum olduğunu düşünmür. "Biz, sadəcə, bunu etiraf etməyi, həmin cinayəti törədənləri cəzalandırmağı və tam təzminat ödənilməsinə tələb edirik", - deyərək Prezident İlham Əliyev əlavə edib.

Avropa İttifaqı əldə edilmiş razılaşmaların həyata keçirilməsi prosesinə dəstək verməyə hazırdır

Avqustun 14-də Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Antonio Košta Vaşinqtonda Azərbaycanla Ermənistan arasında ABŞ Prezidentinin şahidliyi ilə bəyannamənin imzalanması, sülh və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması haqqında Sazişin paraflanması və regional nəqliyyat dəhlizi ilə əlaqədar əldə olunmuş nailiyyətlər münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik edib. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti bu nailiyyətlərin regionda davamlı sülhün və sabitliyin təmin olunması baxımından önəmini vurğulayıb. O, Avropa İttifaqının əldə edilmiş razılaşmaların həyata keçirilməsi prosesinə dəstək verməyə hazır olduğunu bildirib.

Təbriklərə görə minnətdarlığını ifadə edən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyinin təşəbbüskarının və sülh müqaviləsinin mətninin müəllifinin

məhz ölkəmiz olduğunu xatırladı. Vaşinqtonda əldə olunmuş nailiyyətlərin əhəmiyyətini vurğulayan dövlətimizin başçısı bu məsələdə ABŞ Prezidenti Donald Trampın xüsusi rolunu qeyd edib. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın əsas hissəsi ilə onun Naxçıvan regionu arasında maneəsiz nəqliyyat bağlantısı üzrə razılaşmanın önəminə toxunub.

Telefon söhbəti zamanı bu ilin mayında Tiranada "Avropa Siyasi Birliyi"nin Zirvə toplantısı çərçivəsində Azərbaycan Prezidentinin Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula Fon der Lyayen ilə görüşü, aparılmış müzakirələr məmnunluqla xatırlanıb.

Dövlətimizin başçısı və Antonio Košta Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələrinin perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıb, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələləri müzakirə ediblər.

Prezidentin Mətbuat xidməti

Sərmayə, ticarət, enerji...

Prezident İlham Əliyev Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsində də əməkdaşlıq üçün perspektivli olan sahələri bir daha vurğulayaraq deyib: "Sadəcə olaraq, bu istiqamətlərin sadələşməsi onu göstərir ki, ölkəmiz qarşısında nə qədər böyük imkanlar açıqlır və artıq mənim səfərim çərçivəsində Amerikanın bir neçə aparıcı şirkəti ilə görüşlər keçirilmişdir. Yəni biz vaxt itirmək istəmirik. Onsuz da əvvəlki administrasiya dövründəki dörd il mən itirilmiş illər kimi qiymətləndirirəm. Çünki əfsuslar olsun ki, Bayden administrasiyası zamanı Amerika-Azərbaycan əlaqələri Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin girovuna çevrilmişdi. Bizim Amerika Birləşmiş Ştatları ilə əvvəlki dövrdə əldə edilmiş nailiyyətlər və potensial demək olar ki, döndürülmüş vəziyyətə salınıbmışdı. Ona görə indi biz vaxt itirə bilmərik. Xüsusilə cənab Trampın və onun administrasiyasının nümayəndələrinin - komandasının Azərbaycana olan müsbət münasibətini yəqin ki, tamaşaçılar da bizim keçirdiyimiz görüşlərdən və mətbuat konfransındakı ab-havadan hiss edəblər".

11

Avropa İttifaqının Ermənistandakı mülki müşahidə missiyasının sonu çatıb

Azərbaycan həmişə bu mülki missiyanın yaradılmasının və fəaliyyətinin lüzumsuz olduğunu qeyd edir. Prezident İlham Əliyev 2024-cü il oktyabrın 14-də Belçika Krallığının ölkəmizə yeni təyinat olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Julien de Freponun etimadnaməsini qəbul edərkən Bakı ilə İrəvan arasındakı sülhəratma prosesində Aİ-yə etimadsızlıq doğuran faktorlardan biri kimi, məhz bu missiyanı ölkəmizə gətirmişdi. Dövlət başçısı belə bir təsisatın fəaliyyət göstərməsini Azərbaycan-Aİ münasibətlərində də etimadsızlıq yaratdığını vurğulayıb və əlavə etmişdi ki, 2023-cü ildə "Avropa müşahidəçilər missiyasının" müddəti ölkəmizin razılığı olmadan, hətta bizimlə məsləhətləşmədən uzadılib. "Buna nə ehtiyac var idi?!", - deyərək ritorik sual səsləndirən dövlət başçısı "Binokl diplomatiası"nın qəbul edilməz olduğunu, normal siyasi mədəniyyət standartlarından kənarlığını bil-

dirmiş, habelə Azərbaycanın Aİ ilə təmaslarında bu məsələnin qaldırılacağını dilə gətirmişdi.

Xəbər verildiyi kimi, avqustun 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti və Ermənistan Respublikasının Baş nazi-

rinin iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri "Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis olunması haqqında Saziş"nin mətnini paraflayıblar.

8

Alyaska sammiti: dünya taleyüklü görüşdən nə gözləyir?

Rusiya artıq işğal olunmuş ərazilərə, eləcə də Donetsk və Luqansk "Xalq respublikaları"nın hələ də Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin nəzarətində olan hissələri ələ keçirə bilər. Sənəddə Rusiyanın Zaporijya və Xerson vilayətlərinə növbəti hücumlardan imtina etməsi də nəzərdə tutulur ki, bu da əvvəllər Qərbi mediasının proqnozlaşdırdığı haldır. "Bloomberg" qeyd edir: "Belə bir nəticə Ukraynaya və onun avropalı müttəfiqlərinə arxa plana keçirərək uzun müddətdir ABŞ ilə birbaşa danışıqlara can atan Putin üçün böyük qələbə olardı".

Daha sonra bu məlumatı ABŞ Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Stiven Uittkoffa istinadən "Axios" nəşri təsdiqləyib. Jurnalistlərin fikrincə, Ukrayna və bir sıra Avropa ölkələri təşəbbüslərə ehtiyatla yanaşırlar. "RBK-Ukrayna"nın məlumatına görə, Volodimir Zelenski atəşkəsi dəstəkləməyə və saziş bağlamağa, eləcə də atəşkəs rejiminə, o cümlədən "hava barışıqı"na riayət etməyə razıdır.

Lakin bu günlərdə Volodimir Zelenski bildirib ki, Ukrayna heç bir ərazini Rusiyaya verə bilməz: "Ukraynanın ərazi məsələsinin cavabı artıq Ukrayna Konstitusiyasında var. Bundan heç kim geri çəkilməyəcək və geri çəkilib bilməyəcək. Biz Rusiyaya etdiklərinə görə mükafat verməyəcəyik".

12

Tovuz rayonunun Çatax kəndini Gədəbəy rayonunun Novosaratovka kəndi ilə birləşdirən Çatax-Çəsməli-Mollalar-Məşədivəllilər-Həsənli-Abbasqulular-Papaqçılar-Güvəndik-Lazlar-Novosaratovka avtomobil yolunun əsaslı təmiri ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsi-nin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. İyirmi bir min nəfər əhalinin yaşadığı 13 yaşayış məntəqəsi-ni birləşdirən Çatax-Çəsməli-Mollalar-Məşədivəllilər-Həsənli-Abbasqulular-Papaqçılar-Güvəndik-Lazlar-Novosaratovka avtomobil yolunun əsaslı təmiri məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezi-dentinin 2025-ci il 10 yanvar tarixli 445 nömrəli Sərəncamı ilə təs-diq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcə-sində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nə-zərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.19.21-ci yarımbəndində gös-tərilmiş məbləğin ilkin olaraq 1,5 milyon (bir milyon beş yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılısın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərən-camın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni tə-min etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi bu Sərən-camın 1-ci hissəsində göstərilən avtomobil yolunun əsaslı təmiri-nin davam etdirilməsi üçün zəruri olan maliyyə vəsaitini Azərbay-can Respublikasının 2026-cı il dövlət büdcəsi layihəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə nəzərdə tutsun.

4. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərən-camdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 avqust 2025-ci il

A.B.Səfərovanın "Şərəf" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlərinə gö-rə Afəq Bəşir qızı Səfərova "Şərəf" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 avqust 2025-ci il

"Xüsusi icra məmurları haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 14 iyul tarixli 248-VIIQ nömrəli Qanununun tətbiqi və bununla əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bəzi fərmanlarında və Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq,"Xüsusi icra məmurları haqqın-da" Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il 14 iyul tarixli 248-VIIQ nömr-əli Qanununun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. "Xüsusi icra məmurları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qa-nununun5.1.7-ci, 6.7.3-cü,6.7.8-ci və 6.8-ci maddələrində, 6.11-ci maddə-sinin birinci cümləsində, 6.12-ci maddəsində, 8.1-ci maddəsinin dördüncü cümləsində, 8.2-ci maddəsində, 9.1-ci maddəsinin ikinci və üçüncü cüm-lələrində, 9.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 10.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 10.2-ci maddəsində, 11.1-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 11.2-ci maddəsində, 12-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 13.1-ci maddəsində, 13.3-cü maddəsinin birinci və üçüncü cümlələrində, 13.4-cü maddəsində, 13.5-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 14.1-ci maddəsində, 15.1-ci maddəsinin birinci və üçüncü cümlələrində, 15.2-ci maddəsinin dördüncü cümləsində, 15.3-cü maddəsinin birinci və üçüncü cümlələrində, 15.8-ci və 16.2-ci maddələrinin birinci cümlələrində, 16.4-cü, 17.1-ci və 17.2-ci maddələrində, 18.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 18.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 18.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 20.1-ci maddəsinin üçüncü və doqquzuncu cümlələrində, 20.2-ci maddəsinin üçüncü cümləsində, 21.1.9-cu və 23.1.11-ci madd-ələrində, 25.1-ci maddəsinin dördüncü cümləsində, 25.2-ci, 25.8-ci, 26.2-ci və 27-ci maddələrində, 28-ci maddəsinin adında, 28.1-ci maddəsinin bi-rinci cümləsində, 28.2.2-ci, 28.7-ci, 28.10-cu (hər iki halda), 28.11-ci, 31.2.3-cü və 31.2.17-ci maddələrində, 32.1-ci maddəsinin ikinci, dördün-cü və beşinci cümlələrində, 32.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 32.6-cı maddəsinin ikinci cümləsində, 33.3-cü və 34.4-cü maddələrinin birinci cümlələrində, 35.4-cü maddəsində, 36.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 36.3-cü maddəsinin birinci abzasının birinci cümləsində, 36.5-ci maddə-sində, 38.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 38.2-38.4-cü və 38.6-cı madd-ələrində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahi-yetlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 8.1-ci maddəsinin dördüncü cümləsində, 10.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində,13.4-cü maddəsində, 15.8-ci maddəsinin birinci cümləsində, 18.3-cü maddəsinin ikinci cümləsində, 25.2-ci, 25.8-ci, 26.2-ci, 28.10-cu (ikinci halda) və 36.5-ci maddələrində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti nəzərdə tutulur;

1.3. həmin Qanunun 5.1.7-ci, 6.7.3-cü, 6.7.8-ci və 6.8-ci maddələrində, 6.11-ci maddəsinin birinci cümləsində, 6.12-ci və 8.2-ci maddələrində, 9.1-ci maddəsinin ikinci və üçüncü cümlələrində, 9.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 10.2-ci maddəsində, 11.1-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 11.2-ci maddəsində, 12-ci maddəsinin ikinci cüml-ələrində, 13.1-ci maddəsində, 13.3-cü maddəsinin birinci və üçüncü cüm-lələrində, 13.5-ci maddəsinin birinci və ikinci cümlələrində, 14.1-ci maddəsində, 15.1-ci maddəsinin birinci və üçüncü cümlələrində, 15.2-ci maddəsinin dördüncü cümləsində, 15.3-cü maddəsinin birinci və üçüncü cümlələrində, 16.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 16.4-cü, 17.1-ci və 17.2-ci maddələrində, 18.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 18.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 20.1-ci maddəsinin üçüncü və doqqu-zuncu cümlələrində, 20.2-ci maddəsinin üçüncü cümləsində, 21.1.9-cu və 23.1.11-ci maddələrində, 25.1-ci maddəsinin dördüncü cümləsində, 27-ci maddəsində, 28-ci maddəsinin adında, 28.1-ci maddəsinin birinci cümləsində, 28.2.2-ci, 28.7-ci, 28.10-cu (birinci halda), 28.11-ci,31.2.3-cü və 31.2.17-ci maddələrində, 32.1-ci maddəsinin ikinci, dördüncü və be-

Əvvəli 4-cü səh.

Maddə 35. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyətinin dayandırılması

35.1. Aşağıdakı hallarda xüsusi icra məmurunun fəaliyyəti dayandırılır: 35.1.1. 1 (bir) aydan az və6 (altı) aydan çox olmamaqla fasiləsiz olaraq əmək qabiliyyətini itirdikdə;

35.1.2. hamiləliyə, doğuşa və ya uşağa qulluğa görə sosial məzuniy-yətə çıxdıqda;

35.1.3. cinayət işi üzrə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb olunduqda; 35.1.4. xüsusi icra məmurunun səlahiyyətlərinin bilavasitə icrasına mane olan bir aydan artıq müddətə davam edən digər hallar mövcud ol-duqda.

35.2. Xüsusi icra məmurunun Palataya üzvlük haqqını, barəsində inzibati tənbeh tədbiri kimi tətbiq edilmiş cəriməni ödəmədiyi, təlimlərdə iştirakdan, peşə məsuliyyətinin sığortası müqaviləsini yeniləməkdən ya-yındığı hallarda da xüsusi icra məmurunun fəaliyyəti dayandırıla bilər.

35.3. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyəti onun dayandırılmasına əsas olan hallar aradan qalxanadək, lakin 6 (altı) aydan çox olmamaqla (bu Qanunun 35.1.2-ci və 35.1.3-cü maddələrində nəzərdə tutulan hallar is-tisna olmaqla) dayandırılır. Bu halda yarımcıq qalan icra hərəkətlərini davam etdirmək və digər təşkilati tədbirləri görmək üçün onun müvəq-qəti əvəz edilməsi məqsədilə digər xüsusi icra məmuru təyin edilir.Ofi-sin idarə edilməsi üçün zəruri olan bütün avadanlıq, material və digər re-surslar müvəqqəti əvəz edən icra məmuruна əlçatan olmalıdır.

35.4. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyətinin dayandırılması və bunun-la əlaqədar onun müvəqqəti əvəz edilməsi məqsədilə digər xüsusi icra məmurunun təyin edilməsi, habelə xüsusi icra məmurunun vəzifələrinin icrasına qaytarılması müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdi-yi orqan (qurum) tərəfindən həyata keçirilir.

35.5. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyətinin dayandırılması halların-da müvəqqəti əvəz edən xüsusi icra məmuru öz adından fəaliyyət gös-tərir, öz möhürünü, ştamplarını, blanklarını və elektron imzasını tətbiq edir, habelə əvəz olunan xüsusi icra məmurunun bank hesablarını idarə etmək hüququ müvəqqəti olaraq ona həvalə edilir. Əvəz edən xüsusi ic-ra məmuru öz fəaliyyətinə görə şəxsən məsuliyyət daşıyır.

35.6. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyətinin dayandırılması halların-da müvəqqəti əvəz edən xüsusi icra məmuru əvəz olunan xüsusi icra məmurunun ofisində fəaliyyət göstərir, onun işçilərinin fəaliyyətinə rəhbərlik edir, əvəz olunan xüsusi icra məmuru ilə işçilər arasında bağ-lanmış müqavilələrə uyğun olaraq işçilərin əməyini, ofisin saxlanılması ilə bağlı digər xərcləri müvafiq icra işlərindən daxil olan aidyyəti və-saitlər hesabına ödəyir. Müvəqqəti əvəz edən xüsusi icra məmurunun səlahiyyət müddəti əvəz olunan xüsusi icra məmuru öz səlahiyyətlərinin icrasına qayıtdıqda, yaxud əvəz edən xüsusi icra məmurunun fəaliyyəti-ni istisna edən qanunla nəzərdə tutulmuş digər hallar baş verdikdə bitir.

Maddə 36. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyətinə xitam verilməsi

36.1. Aşağıdakı hallarda şəhadətnamə ləğv edilir vəxüsusi icra mə-murunun fəaliyyətinə xitam verilir:

36.1.1. xüsusi icra məmuru tərəfindən şəhadətnamənin ləğvi barədə yazılı ərizə verdikdə;

şinci cümlələrində, 32.2-ci maddəsinin birinci cümləsində, 32.6-cı mad-dəsinin ikinci cümləsində, 33.3-cü və 34.4-cü maddələrinin birinci cüm-dələrində, 35.4-cü maddəsində, 36.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 36.3-cü maddəsinin birinci abzasının birinci cümləsində, 38.1-ci maddə-sinin ikinci cümləsində, 38.2-38.4-cü və 38.6-cı maddələrində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

2.1. "Xüsusi icra məmurları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qa-nununun pozulmasına görə məsuliyyət növlərini müəyyən edən qanun layihəsini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezi-dentinə təqdim etsin;

2.2. aşağıdakı normativ hüquqi aktları müəyyən edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin:

2.2.1. üç ay müddətində:

2.2.1.1. həmin Qanunun 8.1-ci maddəsinin dördüncü cümləsinə və 10.1-ci maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, xüsusi icra məmuru olmaq istəyən şəxslər üçün müsabiqənin, habelə ilkin icbari hazırlığın və stajın keçirilməsi qaydalarını;

2.2.1.2. həmin Qanunun 25.2-ci, 25.8-ci və 26.2-ci maddələrinə uy-ğun olaraq, xüsusi icra məmurunun standart haqqının və əlavə icra haqq-ının hesablanması meyarlarını və hədlərini, habelə standart haqq üzrə avansın məbləğini;

2.2.2. dörd ay müddətində:

2.2.2.1. həmin Qanunun 13.4-cü maddəsinə uyğun olaraq, Xüsusi İc-ra Məmurları Reyestrinin aparılması qaydalarını;

2.2.2.2. həmin Qanunun 15.8-ci maddəsinin birinci cümləsinə və 18.3-cü maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, xüsusi icra məmuru-nun vahid geyim formasını və nişanını, habelə xüsusi icra məmurunun köməkçisinin nişanının təsvirlərini;

2.2.2.3. həmin Qanunun 28.10-cu maddəsinə uyğun olaraq, xüsusi icra məmurlarının fəaliyyətinə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Na-zirliyi tərəfindən nəzarətin həyata keçirilməsi qaydasını;

2.2.2.4. həmin Qanunun 36.5-ci maddəsinə uyğun olaraq, müvəqqə-ti fəaliyyət göstərən xüsusi icra məmurlarının xidmət haqqının ödənil-məsi qaydasını;

2.3. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi:

3.1. aşağıdakı normativ hüquqi aktları müəyyən edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin:

3.1.1. üç ay müddətində:

3.1.1.1. "Xüsusi icra məmurları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 8.2-ci maddəsinə uyğun olaraq, xüsusi icra məmuru vəzifə-si üçün müsabiqənin elan edilməsi, müraciətlərin qəbulu və onlara baxıl-ma qaydasını;

3.1.1.2. həmin Qanunun 9.2-ci maddəsinin birinci cümləsinə uyğun olaraq, Xüsusi İcra Məmurlarının Müsabiqə Komissiyasının tərkibini və əsasnaməsini;

3.1.1.3. həmin Qanunun 11.1-ci maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq, xüsusi icra məmuru şəhadətnaməsinin və xüsusi icra məmurunun xidməti vəsiqəsinin formalarını;

3.1.1.4. həmin Qanunun 13.5-ci maddəsinin ikinci cümləsinə uyğun olaraq,xüsusi icra məmurunun şəxsi işinin aparılması qaydasını;

3.1.1.5. həmin Qanunun 15.3-cü maddəsinin birinci cümləsinə uy-ğun olaraq, xüsusi icra məmurunun şəxsi möhürünün, təsdiq qeydi ştam-plarının və blanklarının nümunələrini;

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

36.1.2. şəhadətnamə almaq üçün təqdim edilən sənədlərdə təhrif olunmuş məlumatlar aşkar olunduqda;

36.1.3. and içdikdən sonra 6 (altı) ay müddətində fəaliyyətinin həya-ta keçirilməsinə başlamadıqda;

36.1.4. intizam tənbehi qaydasında;

36.1.5. əmək qabiliyyətini fasiləsiz olaraq 6 (altı) aydan çox müddə-tə tam itirdikdə;

36.1.6. Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlığına xitam verildikdə və ya daimi yaşayış üçün başqa ölkəyə köçdükdə;

36.1.7. fəaliyyət qabiliyyətinin məhdudlaşdırılması və ya fəaliyyət qabiliyyəti olmayan şəxs hesab olunması barədə qanuni qüvvəyə min-miş məhkəmə qərarı olduqda;

36.1.8. barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlər tətbiq edilməsi haqqında qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarı olduqda;

36.1.9. məhkum edildikdə;

36.1.10. cinayət törədiyinə görə barəsində cinayət işinin icraatna bəraətverici əsaslar olmadan xitam verildikdə;

36.1.11. tibbi rəyə əsasən fiziki və əqli pozuntularına görə xüsusi ic-ra məmuru işləməyə qadir olmadıqda;

36.1.12. 65 yaşına çatdıqda;

36.1.13. vəfat etdikdə, məhkəmə tərəfindən ölmüş elan edildikdə və ya xəbərsiz itkin düşmüş hesab edildikdə.

36.2. Bu Qanunun 36.1.1-ci maddəsində göstərilən əsas üzrə xüsusi icra məmurunun fəaliyyətinə xitam verilməsinə yalnız icrası tamamlan-mamışbütün icra işlərinin icraatının tamamlanması, kargüzarlıq sənədlə-rinin və xüsusi icra məmurunun arxivinin "Milli arxiv fondu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət mühafizəsi-nə təhvil verilməsi şərtlə y ol verilir. Xüsusi icra məmurunun fəaliyyə-tinə xitam verilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) rəhbərinin əmri ilə rəsmiləşdirilir. Əmrin su-rəti 3 (üç) iş günü müddətində fəaliyyətinə xitam verilmiş xüsusi icra məmurunav Palataya göndərilir. Fəaliyyətinə xitam verilmiş xüsusi ic-ra məmurunun elektron imza sertifikatı, habelə "Elektron icra" informa-siya sisteminə giriş imkanı ləğv edilir, xidməti vəsiqəsi, möhürü, ştam-pları və blankları məhv olunur, bank hesablarından istifadəsinə xitam ve-rilir, bu barədə Reyestrdə qeyd aparılır.

36.3. Fəaliyyətinə xitam verilmiş xüsusi icra məmurunun sənədləri-nin təhvil-təslim işlərini görmək üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanı-nın müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən xüsusi icra məmuru təyin edilir. Xüsusi icra məmuru təyin olunduğu gündən 1 (bir) ay müddətin-də aşağıdakı tədbirləri görür:

36.3.1. tamamlanmamış icra işləri üzrə icraatı icra sənədləri təhvil verilənədək dayandırır;

36.3.2. kargüzarlıq sənədlərini və xüsusi icra məmurunun arxivini "Milli arxiv fondu haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uy-ğun olaraq dövlət mühafizəsinə təhvil verir.

36.4. Tamamlanmamış icra işləri tələbkərin seçimi əsasında xüsusi icra məmuru tərəfindən digər xüsusi icra məmuruна təhvil verilir, yaxud istifadə olunmamış avans məbləği ilə birlikdə tələbkəra qaytarılır.

36.5. Bu Qanunun 34-36-cı maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda müvəqqəti fəaliyyət göstərən xüsusi icra məmurlarının xidmət haqqının

ödənilməsi qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

6-cı fəsil
YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 37. Bu Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun tələblərini pozan şəxslər qanunda nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 38. Keçid müddəalar

38.1. Bu Qanunun müddəaları Qanun qüvvəyə mindikdən sonra ve-rilən icra sənədlərinin icrasına şamil olunur. Bu Qanunun qüvvəyə min-məsindən əvvəl verilən icra sənədləri xüsusi icra məmurunun icraatna onun razılığı və müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi or-qanın (qurumun) müəyyənətdiyi həddən çox olmamaqla yönəldilə bilər.

38.2. Xüsusi icra sistemi Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi vahidləri üzrə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilmiş mərhələlərdə tətbiq olunur.

38.3. Palata dövlət qeydiyyatına alınmadək onun bu Qanunla müəy-yən edilmiş səlahiyyətləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən həyata keçirilir.

38.4. Palata dövlət qeydiyyatına alınmadək xüsusi icra məmurlarının üzvlük haqları müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan-nı (qurumun) hesabına köçürülür və xüsusi icra institutunun məqsədlə-ri üçün istifadə olunur.

38.5. Palatanın təsisçiləri Reyestrə daxil edilmiş xüsusi icra məmur-ları olmalıdır. Təsis yığıncağı xüsusi icra məmurlarının sayı 50 (əlli) nə-fərə çatdıqda, onların ən azı üçdə ikisinin iştirakı ilə keçirilir. 2027-ci il yanvarın 1-dək Reyestrə daxil edilmiş xüsusi icra məmurlarının sayı 50 (əlli) nəfərə çatmazsa, təsis yığıncağı Reyestrə daxil edilmiş xüsusi icra məmurlarının ən azı üçdə ikisinin iştirakı ilə keçirilir. İclasla təsis yığıncağında iştirak edən ən yaşlı xüsusi icra məmuru sədrlik edir.

38.6. Reyestrə 50 (əlli) nəfər xüsusi icra məmuru daxil edildikdən sonra 1 (bir) il müddətində, yaxud 2028-ci il yanvarın 1-dək Palata təsis edilməzsə, təsis yığıncağı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən çağırılır.

38.7. Palata dövlət qeydiyyatına alındığı andan Reyestrə daxil edil-miş bütün xüsusi icra məmurları onun üzvləri hesab edirlər.

Maddə 39. Bu Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun 2026-cı il yanvarın 1-dən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 14 iyul 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Möhtərəm cənab Prezident!

Sizi böyük sülh qələbəsi münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Siz müstəqil Azərbaycanın tarixinə növbəti parlaq səhifə yazdınız. Bu sülh qələbəsinin kökündə Sizin dərin siyasətiniz, yüksək təhsiliniz və intellektiniz, incə diplomatiyanız, uzaqgörənliyiniz, Azərbaycanca və onun mədəni dəyərlərinə olan məhəbbətiniz dayanır.

Hələ 2003-cü ildə Siz Azərbaycanın Prezidenti seçilərkən demişdiniz ki, Azərbaycanın bir qarış torpağı belə müzakirə predmeti ola bilməz. İllər göstərdi ki, Siz verdiyiniz sözlərə hər zaman sadıq qalırırsınız və ona görə də bu gün dünyada pragmatik, öz sözlünə sadıq qalan Lider kimi qəbul olunursunuz.

Sizin rəhbərliyiniz altında müzəffər Ordumuz 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində qalib gəldi və ölkəmizin ərazi bütövlüyü təmin olundu.

Bu günlərdə Siz ABŞ-də sülh bəyannaməsini imzalayaraq 30 ildən çox davam edən münaqişəyə son qoydunuz. Bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşı müstəqilliyimiz və ərazi bütövlüyümüz uğrunda həyatlarını itirən oğul və qızlarımız qarşısında baş əyir.

ABŞ-nin Prezidenti Donald Trampın sülh bəyannaməsinin imzalanması mərasimində Sizin haqqınızda dediyi xoş sözlər hər bir azərbaycanlı üçün böyük şərəfdir. Bu, Sizin uzun illər apardığınız siyasətə verilən yüksək qiymətdir.

Sizin fəaliyyətiniz nəticəsində əldə olunan razılaşma sadəcə iki dövlət arasında sülhün təntənəsi deyil, həm də regionumuz üçün böyük nailiyyətdir və bölgəyə inkişaf, firavanlıq gətirəcəkdir. Azərbaycan dünyanın siyasi xəritəsində kiçik dövlət olsa da, Sizin siyasətiniz nəticəsində ölkəmiz dünyanın siyasi xəritəsində xüsusi yerə malikdir. Siz həyata keçirdiyiniz siyasət

lə dünyanın aparıcı siyasətçiləri sırasında özünəməxsus yer tutursunuz və hər bir azərbaycanlı bununla fəxr edir.

Sizi bir daha böyük qələbə münasibətilə ürəkdən təbrik edir, zati-alinizə cənağı və fəaliyyətinizdə böyük uğurlar arzulayıram.

Dərin hörmətlə,

Asəf HACIYEV,
Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının
Parlament Məclisinin Baş katibi

Zati-aliləri!

Mən böyük sevinclə və dərin ehtiramla Gürcüstanın Yevangelist Baptist Kilsəsinin Sülh Kafedralı adından Azərbaycan və Ermənistan hökumətlərinə və nəcib xalqlarına otuz ildən artıq davam edən münaqişənin və itkilərin sona çatmasına səbəb olan tarixi sülh bəyannaməsinin imzalanması münasibətilə ürəkdən təbriklərimi çatdırıram.

Bu mühüm razılaşma bütün Cənubi Qafqaz üçün ümid çırağı kimi dayanır. Sovet dövrünün imperiya və müstəmləkəçilik siyasətinin mürəkkəb və böllücü irsinin qismən yaratdığı mübahisənin tarixi çox uzun müddətdir ki, qonşu xalqlar arasında kədər, köçkünlük və inamsızlığa səbəb olub. Sizin bu ağırlı tarixi geridə qoymaq, onilliklərin incikliyini dəf etmək və orta gələcəyə sadıq olmaq barədə cəsarətli qərarınız ən yüksək səviyyəli dövlətçilik aktıdır. Bu, təkcə öz xalqlarımızı deyil, həm də bütün dünya xalqlarının daha geniş ailəsini ruhlandıracaqdır.

Gürcüstan xalqı sevinli Qafqazımızda davamlı sülh və bütün millətlərin və etnik icmaların dinc birgəyaşayışa doğru həlledici addımını görürək bu yeni şərəfdə sizinlə birlikdə sevinir. Bu əlamətdar hadisə bizi əmin edir ki, keçmiş yükələrin öhdəsindən

dən gələnə bilər və regionumuzda harmoniyaya mane olan müstəmləkəçilik irsi həqiqətən etibar, uzlaşma və qarşılıqlı hörmət üzərində qurulmuş gələcək naminə dağıdıla bilər.

Biz, həmçinin Amerika Birləşmiş Ştatlarının siyasi rəhbərliyinə və diplomatik ictimaiyyətinə bu yaxınlaşmanın asanlaşdırılmasında əvəzsiz roluna görə səmimi təşəkkürümüzü bildiririk. Onların dialoqa davamlı sadiqliyi və sülhə nail olmaq naminə konstruktiv iştirakı ən yüksək tərifə layiqdir.

Qoy bu sənəd təkcə hərbi əməliyyatların dayandırılmasını deyil, həm də barışığın çiçəkləndiyi, əməkdaşlığın inkişaf etdiyi və qarşılıqlı hörmətin bütün münasibətlərin əsasına çevrildiyi yeni bir dövrün yaranmasını müjdələsin! Həmçinin firavanlığı bəsləsin, insan ləyaqətini qorusun və yaraları ilə deyil, orta insanlığı ilə seçilən bölgə ilə gələcək nəsillərə xeyir-dua versin!

Cənubi Qafqazın üç dövlətinin - Azərbaycan, Ermənistan və Gürcüstanın birlikdə sülh, ədalət və demokratiyanın müdafiəçiləri olacağına, daha geniş dünyamızın sabitliyinə və rifahına töhfə verəcəklərinə böyük ümid bəsləyirik.

Sülh Kafedralı bu səyahəti dua, dostluq, mədəniyyətlərə, dinlərə, etniklərə, etniklərə və xalqlarımız arasında xoşməramlılıq bağlarını gücləndirməyə kömək edə biləcək hər cür təvazökar xidmətlə müşayiət etməyə hazırdır.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı və xalqımızın həyatında bu tarixi yeni səhifənin uğuru üçün Sülh Kafedralının ən xoş arzularını qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Ən dərin hörmət və təbriklərlə,

Malxaz SONGULAŞVİLİ,
Gürcüstanın Yevangelist Baptist Kilsəsinin Yepiskopu,
Tbilisi Mitropoliti

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti xanım Mehriban Əliyevaya

Hörmətli Mehriban xanım!

Sizi böyük sülh qələbəsi münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev sülh bəyannaməsini imzalayaraq müstəqil Azərbaycanın tarixinə növbəti parlaq səhifə yazdı.

Bu qələbənin kökündə dərin intellekt, düşünülmüş siyasət, uzaqgörənlik, incə diplomatiya və Azərbaycana olan məhəbbət dayanır. Hələ 2003-cü ildə cənab İlham Əliyev Azərbaycanın Prezidenti seçiləndə demişdi ki, ölkəmizin bir qarış torpağı müzakirə predmeti ola bilməz. İllər göstərdi ki, Prezidentimiz verdiyi sözlərə hər zaman sadıq qalır və dünyada pragmatik lider kimi qəbul olunur.

Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sadəcə iki ölkə üçün deyildir, bu sülh yaşadığımız böyük bölgəyə inkişaf gətirəcəkdir. Baxmayaraq ki, Azərbaycan dünyanın siyasi xəritəsində kiçik dövlətdir, aparılan uğurlu siyasət nəticəsində ölkəmiz dünyanın siyasi xəritəsində özünəməxsus yer tutur. Bu siyasətin həyata keçirilməsində sözsüz ki, Sizin böyük zəhmətiniz var. Sizin Azərbaycanın mədəni və mədəni dəyərlərinin dünyada tanınmasında müstəsna xidmətləriniz var və bu gün də öz fəaliyyətinizi uğurla davam etdirirsiniz. Sizin fəaliyyətinizdə dərin intellekt, yüksək mədəniyyət və Azərbaycan xanımına məxsus olan incə duyğular özünü göstərməkdədir.

Sizi bir daha bu böyük qələbə münasibətilə ürəkdən təbrik edir, fəaliyyətinizdə yeni-yeni uğurlar, cənağı və ailə səadətini arzulayıram.

Dərin hörmətlə,

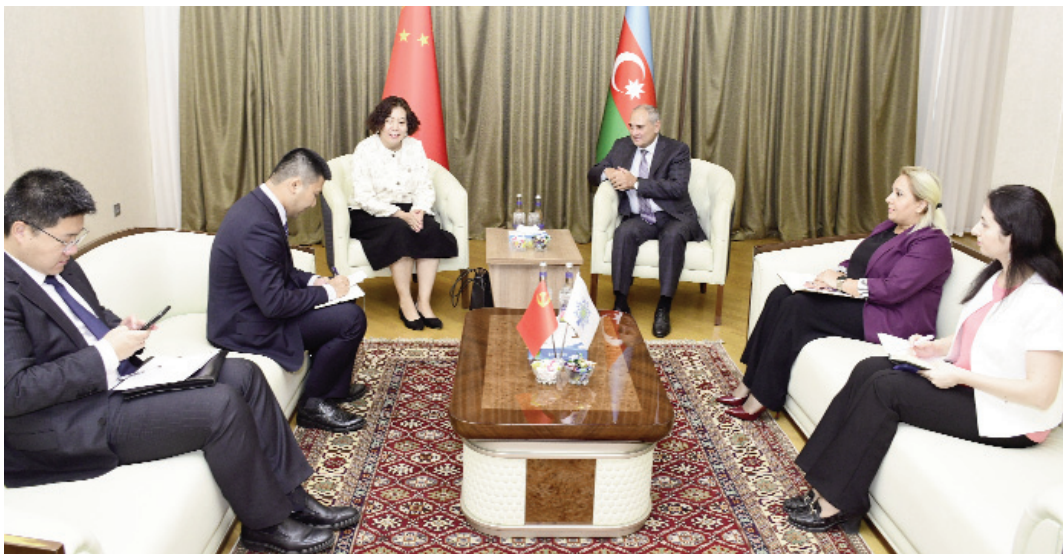
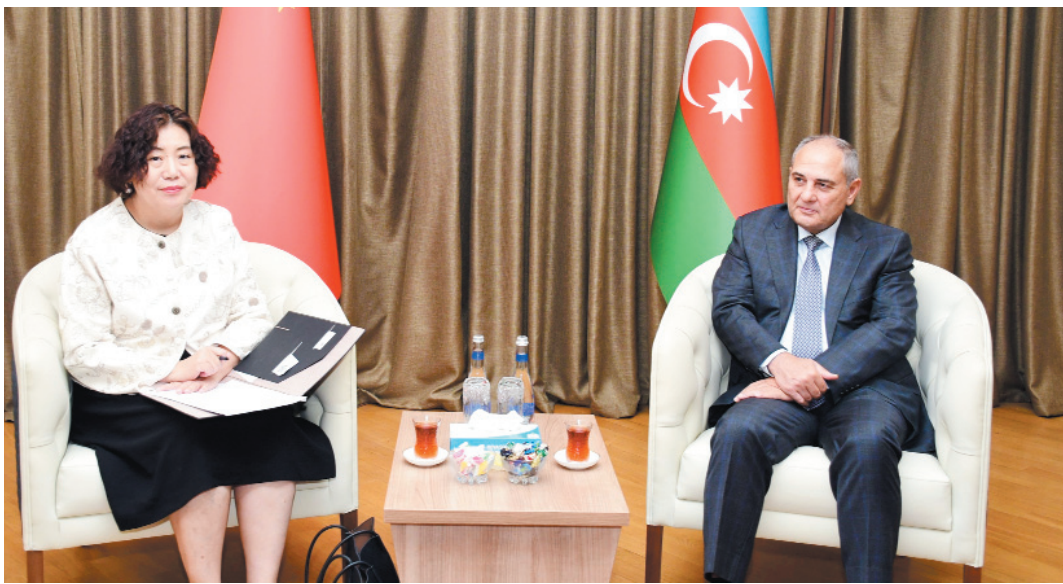
Asəf HACIYEV,
Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament
Məclisinin Baş katibi

YAP Sədrinin müavini ilə Çinin Azərbaycandakı səfiri arasında görüş keçirilib

Avqustun 14-də Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Mərkəzi Aparatında YAP Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov ilə Çin Xalq Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Lu Mey arasında görüş keçirilib.

Görüşdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyev ilə Çin Xalq Respublikasının Sədri, Çin Kommunist Partiyasının Baş katibi Si Cinpinin birgə fəaliyyəti sahəsində iki ölkə arasında əlaqələrin yüksək inkişaf səviyyəsinə çatdığı qeyd olunub. Prezident İlham Əliyevin cari ilin aprel ayında bu ölkəyə rəsmi dövlət səfəri çərçivəsində Pekində "Azərbaycan Respublikası ilə Çin Xalq Respublikası arasında hərtərəfli strateji tərəfdaşlıq əlaqələrinin qurulması haqqında Birgə Bəyannamə"ni imzalanmasının əlamətdar hadisə olduğu və gələcək əməkdaşlıq üçün geniş imkanlar yaratdığı xüsusi vurğulanıb.

İki ölkənin həm ikitərəfli qaydada, həm də beynəlxalq müstəvidə uğurlu əməkdaşlığının təsdiqi olaraq Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünü dəstəkləyən ilk ölkələrdən biri olan Azərbaycanın tranzit imkanlarının Orta dəhlizin inkişafına töhfə verdiyi, eləcə də Azərbaycanın Şanxay Əmək-

daşlıq Təşkilatı ilə əlaqələrin genişləndirilməsinin rəsmi Pekin tərəfindən dəstəkləndiyi diqqətə çatdırılıb. Görüş zamanı Yeni Azərbaycan Partiyası ilə Çin Kommunist Partiyası arasında əlaqələrin sürətli inkişafından, fəal siyasi dialoq

və təcrübə mübadiləsinə önəmli töhfə verən qarşılıqlı səfərlərin intensiv xarakter almasından məmnunluq ifadə olunub, ötən ilin noyabrında YAP nümayəndə heyətinin Çinə səfəri zamanı iki partiya arasında imzalanmış əməkdaş-

lıq memorandumundan irəli gələn vəzifələrin uğurla icra edildiyi bildirilib. Görüşdə cari ildə nəzərdə tutulan tədbirlər və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan"

Azərbaycanın və Qazaxıstanın xarici işlər nazirləri telefonla danışılıblar

Avqustun 14-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramovla Qazaxıstan Respublikasının Baş nazirinin müavini, xarici işlər naziri Murat Nurtleu arasında telefon danışığı olub.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Qazaxıstanın xarici işlər naziri Azərbaycan Prezidentinin ABŞ-yə səfəri zamanı Azərbaycanla ABŞ arasında əldə edilmiş razılıqlar, eləcə də Azərbaycan-Ermənistan nor-

mallaşma prosesində qazanılmış nailiyyətlər münasibətilə təbriklərini çatdırıb. İmzalanmış sənədlərin bölgədə sülh və sabitliyin təmin olunması

üçün mühüm əhəmiyyət daşıdığı qeyd olunub.

Nazirlər Azərbaycan-Qazaxıstan strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin səviyyəsin-

dən məmnunluqlarını bildirib, ölkələrimiz arasında baş tutan ali və yüksək səviyyəli təmas və səfərlərin əməkdaşlığın inkişafına xidmət etdiyini vurğulayıblar.

Azərbaycanın və Qazaxıstanın üzv olduqları regional və beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub, yaxın aylarda keçiriləcək tədbirlərə hazırlıq məsələləri müzakirə olunub.

Tərəflər, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıblar.

Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Naxçıvanda vətəndaşlarla görüşüb

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri bölgələrdə vətəndaşlarla görüş keçirir, onların müxtəlif məsələlərlə bağlı müraciətlərinin, ərizə və şikayətlərinin müsbət həlli üçün müvafiq tədbirlər görürlər.

Avqustun 14-də Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) sədri, gömrük xidməti general-leytenantı Şahin Bağırov Naxçıvan Baş Gömrük İdarəsinin inzibati binasında Naxçıvan şəhəri, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarından olan vətəndaşlarla görüşüb.

DGK Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, komitə sədri görüşdən öncə Naxçıvan şəhərinin mərkəzində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin abidəsinə ziyarət edərək öünə gül dəstəsi qoyub.

Komitənin müvafiq strukturlarının rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşdə Naxçıvan şəhəri, Babək, Culfa, Kəngərli, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarının sakinlərinin müraciətləri dinlənib. Vətəndaşların müraciətləri əsasən işə qəbul, idxal-ixrac əməliyyatları və digər gömrük məsələləri ilə bağlı olub.

Görüş zamanı hər bir vətəndaşın müraciəti diqqətlə dinlənilib və qaldırılan məsələlərin bir qismi yerində həllini tapıb, araşdırılması tələb olunan bəzi müraciətlərlə bağlı müvafiq tədbirlər görülməsi üçün aidiyyəti strukturların rəhbərlərinə tapşırıqlar verilib.

Hərbi Dəniz Qüvvələrində döyüş atışlı taktiki təlim

Cari ilin hazırlıq planına əsasən, Hərbi Dəniz Qüvvələrində (HDQ) "Dəniz enerji infrastrukturunun mühafizəsi və müdafiəsi" mövzusunda döyüş atışlı taktiki təlim keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov təlimin Komanda İdarəetmə Məntəqəsində olub, burada mərhələlər üzrə yerinə yetirilən tapşırıqlar haqqında komandir heyətinin məruzələrini dinləyib.

Bildirilib ki, HDQ-nin döyüş, döyüş təminatı və təminat gəmilərinin, eləcə də Dəniz xüsusi təyinatlı və Dəniz piyada bölmələrinin cəlb edilməsi ilə keçirilən təlimin başlıca məqsədi komandir heyətinin ekst-

remal vəziyyətlərdə operativ qərar qəbul etmə və qüvvələrin tətbiqi üzrə praktiki vərdişlərinin təkmilləşdirilməsidir.

Plana əsasən, təlimə cəlb olunan qüvvə və vasitələr Xəzər dənizinin Azərbaycana məxsus sektorunda enerji infrastrukturlarının mühafizəsi və müdafiəsi üz-

rə fəaliyyətləri icra ediblər. Həmçinin gündüz və gecə şəraitində, sahilə və adalarda şerti düşmənin müvafiq baza məntəqələrinin aşkarlanıb və xüsusi

əməliyyatlarla terror qruplaşmalarının məhv edilməsi üzrə taktiki elementlər uğurla yerinə yetirilib.

Təlim çərçivəsində axtarış-xilasətmə tədbirləri və qəzalıl gəminin təxliyəsi üzrə fəaliyyətlərin icrası zamanı da yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirilib. Döyüş atışlı taktiki təlimdə əsas diqqət mürəkkəb şəraitdə gəmilərin idarə olunmasına, dəniz qüvvə və vasitələri arasında qarşılıqlı əlaqənin təşkilinə, uzlaşmanın və birgə fəaliyyətlərin təkmilləşdirilməsinə yönəldilib.

Təlimin gedişatını izləyən müdafiə naziri şəxsi heyətin peşəkarlığını, qarşıya qoyulmuş tapşırıqların icrasını müsbət qiymətləndirib və aidiyyəti üzrə müvafiq tapşırıqlar verib.

Sülh prosesində tarixi mərhələ

"...Mən avqustun 8-ni dövlətlər-arası münasibətlərimizdə tarixi gün hesab edirəm və bu da bütün regiona çox müsbət təsir göstərəcək. Şübhəsiz ki, bu gün Azərbaycan ilə Ermənistan arasında baş verənlər Cənubi Qafqazda sülh, sabitlik və firavanlıq istəyənlərin hamısı üçün, bütün region üçün çox əhəmiyyətli olacaqdır".

Prezident İlham Əliyevin Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsi zamanı bəyan etdiyi kimi, Ağ Evdə keçirilən tarixi sammit bölgəmizdə uzunmüddətli sülh, yəni inkişaf, qarşılıqlı əlaqələr və tərəqqi üçün yeni parlaq səhifələr açdı. Sözügedən tarixdə ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı ilə keçirilən Vaşinqton görüşü zamanı Azərbaycan və Ermənistan arasında mühüm razılaşmalar alındı və sülh, sabitlik və firavanlıq istəyənlərin hamısı üçün, bütün region üçün çox əhəmiyyətli olacaqdır".

Cənubi Qafqazda sülh, sabitlik və firavanlıq dövrü

Bu, İlham Əliyevin siyasətinin prioritetidir

düzəlişə əsasən, ABŞ hökumətinin Azərbaycanın rəsmi strukturlarına yardım göstərilməsi qadağan olunmuşdu. Əraziləri işğal altına düşən, bir milyondan çox qaçqın və köçkünlü olan ölkəmizə qarşı ermənipərəst konqresmenlərin qəbul etdiyi bu haqsız və ədalətsiz qərar Bayden administrasiyası dövründə yenidən canlandırıldı və 907-ci düzəlişdən ölkəmizə qarşı tənqidi mexanizmi kimi istifadə edilməyə çalışıldı.

Dövlətimizin başçısının ABŞ-yə işgüzar səfəri zamanı Prezident Donald Trampın "Azadlığa Dəstək Aktı"na 907 sayılı düzəlişin icrasının dayandırılması haqqında sənəd imzalaması iki ölkə arasında münasibətlərin dostluğa əsaslanmasını simvolizə etdi.

Müsahibəsində dövlətimizin rəhbəri də bildirdi: "Əlbəttə ki, "Azadlığa dəstək aktı"na edilən bu ədalətsiz 907-ci düzəlişdən mənim iştirakımla oval ofisdə imtina edilməsi çox rəmzi mənə daşıyır. Prezident Tramp bunu başqa formada da edə bilərdi. O, bunu daha sonra da imzalaydı. Amma bunu hələ 1992-ci ilin oktyabrından bəri Konqres tərəfindən haqsız olaraq sanksiyaya məruz qalan Azərbaycanın Prezidentinin qarşısında etmək qərarına gəldi...

...Prezident Trampın bu rəmzi jestinin bizim üçün çox dərin mənası var".

Tarixi nəticələr

Vurğuladığımız kimi, Vaşinqton Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülhə nail olunması üçün xüsusi söylər göstərir. Təsəffüf deydiki ki, avqustun 7-də Donald Tramp öz "Truth" hesabında Prezident İlham Əliyevin Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşünün mühüm əhəmiyyət kəsb etməsini yazmışdı. O, hər iki xalqın uzun illərdi ki, müharibə apardığını və bunun da min-

lərlə insanın ölümü ilə nəticələndiyini bildirmişdi.

"Bir çox lider bu müharibəni dayandırmağa çalışıb, amma indiyə qədər heç bir nəticə əldə olunmayıb. Bu isə "Trump" sayəsində mümkün oldu. Mənim administrasiyam uzun müddətdir ki, hər iki tərəflə təmasdadır. Sabah Prezident Əliyev və baş nazir Paşinyan Ağ Evdə rəsmi sülh sazişinin imzalanması üçün mənə qoşulacaqlar", - deyərək Tramp qeyd etmişdi.

Gözlənilməli kimi, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin ABŞ-yə işgüzar səfəri olduqca zəngin və xalqımızın milli maraqlarının təmini istiqamətində atılmış mühüm addımlarla yadda qaldı.

Prezident İlham Əliyev və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan arasında Vaşinqton görüşünün nəticəsi olaraq Birgə Bəyannamə imzalandı. Vaşinqtonda imzalanan Birgə Bəyannamədə Minsk qrupunun ləğv edilməsi üçün iki ölkənin ATƏT-in Baş katibinə birgə müraciət edəcəyi təsdiqləndi.

Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturların (ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin Minsk konfransının müzakirəsində olan münasibətə üzrə şəxsi nümayəndəsi və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun) bağlanması ilə əlaqədar ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinə birgə müraciətdən sonra ATƏT Nazirlər Şurasının bağlanması ilə bağlı qərar layihəsi ATƏT iştirakçı dövlətləri arasında yayılıb və onlar qərarın qəbul edilməsi üçün lazımı prosedurları dəstəkləməyə çağırılıblar.

Eyni zamanda Birgə Bəyannamədə yekun sülh sazişinin imzalanması üçün əsas tələblərdən biri - Ermənistan Konstitusiyasının dəyişdirilməsinin zəruriliyi təsdiq olunur.

Zəngəzur dəhlizi siyasi-iqtisadi əhəmiyyət daşıyır

Vaşinqton sülh sammitində əldə olunan digər bir tarixi nailiyyət isə bölgədə kommunikasiyaların açılması məsələsinin öz həllini tapmasıdır. Vətən müharibəsindən sonra Prezident İlham Əliyev hər zaman bəyanatlarında Azərbaycanın əsas hissəsinin Naxçıvana quru yolla maneəsiz keçidinin təmin edilməsi olduğunu bildirdi. Dövlət başçımızın bu qəti tələbi də Ermənistan tərəfindən qəbul edildi. Belə ki, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin ABŞ Prezidentinin şahidliyi ilə imzaladıqları Birgə Bəyannamədə ölkəmizin əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında maneəsiz gediş-gəliş təsdiq olunur. Yəni Zəngəzur dəhlizi (Trump Route for International Peace and Prosperity (TRIPP)) reallaşır. Bu marşrutun yaradılması regionda qarşılıqlı əlaqələrin inkişafını stimullaşdıracaq, iqtisadi inteqrasiyaya, cəmlənməyə şərait yaradacaq. Region üçün yeni investisiya imkanları açacaq bu dəhliz sülhün dayanıqlılığına da birbaşa töhfə verəcək. Buna görə də Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması təkcə iqtisadi deyil, siyasi mənada da böyük əhəmiyyət daşıyır.

"Bu gün Azərbaycan ilə Ermənistan arasında imzalananlar bizim niyyətlərimizi açıq şəkildə nümayiş etdirir - göstərir ki, biz sülh istəyirik, amma biz əlaqələrin qurulmasını da istəyirik. Biz ölkəmizin iki hissəsi arasında təhlükəsiz keçidli inteqrasiyanı istəyirik ki, bu da daha geniş region, Ermənistanın özü üçün də çoxlu imkanlar vəd edəcək", - deyərək Prezident İlham Əliyevin Vaşinqtonda müsahibəsi zamanı vurğuladığı kimi.

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

Vaşinqtonda tarixi zəfər

Prezident İlham Əliyevin diplomatiyası Qafqazda sülhün yolunu açdı

"Azərbaycan dövlətçiliyi tarixinin ən əlamətdar səhifələrindən biri 8 avqust 2025-ci il tarixində yazıldı. Həmin gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarının paytaxtı Vaşinqtona işgüzar səfəri çərçivəsində Ağ Evdə ABŞ Prezidenti Donald Tramp ilə yüksəksoviy-yəli görüşlər keçirdi".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin rektoru, professor Gülcəhrə Məmmədova deyib. Rektor bildirib ki, bu görüşlərdə imzalanan sənədlər təkcə iki ölkənin münasibətlərində deyil, bütün Cənubi Qafqaz regionunda siyasi tarazlığın dəyişməsinə səbəb olacaq miqyaslı tarixi hadisədir. Ən mühüm məqamlardan biri Azərbaycanın illərdir beynəlxalq siyasi gündəlikdə qaldırdığı ədalətli tələblərin hamısının qəbul edilməsi, dövlətimizin milli maraqlarının tam şəkildə təmin olunmasıdır.

G.Məmmədova qeyd edib ki, illərdir ölkəmizə qarşı tənqidiq olunan, ABŞ tərəfindən humanitar və bir sıra iqtisadi yardımların qarşısını alan qəzəbli 907-ci düzəlişin icrasının dayandırılması Prezident İlham Əliyevin diplomatik iradəsinin nəticəsidir. "Bu addım təkcə hüquqi məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması deyil, həm də Azərbaycan-ABŞ münasibətlərində yeni strateji səhifənin açılması deməkdir. Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Amerika Birləşmiş Ştatları arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması barədə Anlaşma Memorandumunun imzalanması isə gələcəkdə enerji, təhlükəsizlik, innovasiya, təhsil və iqtisadiyyat sahələrində daha sıx əməkdaşlığın əsasını qoydu".

Professor bildirib ki, səfərin ölkəmiz, eləcə də regionumuz üçün ən əhəmiyyətli məqamı isə üçtərəfli görüş və görüşə dair Birgə Bəyannamənin hazırlanmasıdır. Bununla da ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı və şahidliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişinin razılaşdırılması mətni tərəflərin xarici işlər nazirləri tərəfindən paraflandı, ATƏT-in Minsk qrupunun ləğvinə dair XİN rəhbərləri tərəfindən birgə müraciət imzalandı, regionda dövlətlərin suverenliyi, ərazi bütövlüyü və yurisdiksiyasına hörmət əsasında sülhün, sabitliyin və rifahın təşviqi üçün iki ölkə arasında ölkədaxili, ikitərəfli və beynəlxalq nəqliyyatın təmini məqsədilə kommunikasiyaların açılması, Azərbaycan Respublikasının əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında maneəsiz bağlantının yaradılması və digər mühüm öhdəliklərin icrası rəsmiləşdirildi.

G.Məmmədova vurğulayıb ki, regionda mütləq sülhün və əməkdaşlığın yaradılması məqsədilə Prezident İlham Əliyev tərəfindən

irəli sürülən şərtlər hamının gözü önündə qəbul edilib: "Bu parlaq uğur Prezident İlham Əliyevin 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra başladığı "postmünaqişə diplomatiyası"nın məntiqi nəticəsi, onun diplomatik düşüncəsinin, dövlətimizin milli maraqları və xalqımızın rifahı uğrunda nümayiş etdirdiyi əzmkarlığın, uzaqgörən siyasətin və qətiyyətin bəhrəsidir. Şübhəsiz ki, Vətən müharibəsi Azərbaycan tarixində dönüş nöqtəsi oldu. "Dəmir yumruq" əməliyyatı ilə ölkəmiz işğal altında olan torpaqlarını azad etdi, ərazi bütövlüyünün bərpasına nail oldu. Ardınca 2023-cü ildə keçirilən antiterror əməliyyatı ilə suverenliyimiz tam təmin edildi. Hərbi meydanında əldə edilən parlaq zəfər diplomatik cəbhədə qazanılan uğurlarımızla daha da möhkəmlənir və dünya Azərbaycanın formalaşdırdığı geosiyasi gerçəklərlə barışmaq məcburiyyəti ilə üzləşir. Bu uğurlar xalqımızın

və regionun gələcək taleyini müəyyənləşdirir. Bununla 8 rəqəmi artıq növbəti dəfə qələbənin, qayıdışın və dirçəlişin simvoluna çevrildi və regionda sülhün, əmin-amanlığın yaranmasına heç bir şübhə qalmadı. Əlbəttə ki, regionda sabitliyin təmin olunması Zəngəzur dəhlizinin ("Trump yolu") açılması ilə nəticələnməyəcək, Naxçıvana uzanan yolumuzun üzərindəki bütün maneələri aradan qaldıracaq, türk dünyasını birləşdirəcək və daha da gücləndirməyimiz üçün zəmin formalaşdıracaq. Bütün bunlara nəzər saldıqda bir daha aydın olur ki, Prezident İlham Əliyev Vaşinqton səfəri ilə böyük, tarixi və strateji diplomatik zəfərə imza atdı".

Rektor Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin rəhbəri olaraq bu sülh sazişinin iqtisadi və şəhərsalma baxımından geniş imkanlar açacağına əminliyini ifadə edib. Azad olunmuş torpaqlarda həyata keçirilən Böyük qayıdış proqramı çərçivəsində müasir şəhərsalma layihələri, davamlı memarlıq nümunələri, ekoloji təmiz yaşayış massivləri və strateji infrastruktur obyektləri inşa olunur. Biz də bu prosesi daha da sürətləndirmək üçün var gücümüzlə çalışacaq, böyük vandalizmə uğradılmış, tamamilə məhv edilmiş şəhərlərimizi, kəndlərimizi yenidən qurmaq, bu torpaqların milli, tarixi ruhunu özünə qaytarmaq üçün yüksəkixtisaslı mühəndislər kadrlar, memarlar, inşaatçıları yetişdirməyə davam edəcəyik. "Biz, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin professor-müəllim və tələbə heyəti olaraq, bu uğurları böyük fəxr və minnətdarlıq hissi ilə izləyirik. Əminlik ki, Prezidentimizin rəhbərliyi ilə xalqımızın qarşısında duran ən böyük hədəfi - Qərbi Azərbaycana qayıdışla da gerçəkləşəcək", - deyərək Gülcəhrə Məmmədova əlavə edib.

Əsmər QARDAŞXANOVA, "Azərbaycan"

İsraili ekspert: "Paşinyanın hazırkı siyasəti Ermənistan üçün inqilabi dönüşdür"

"Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın siyasəti XIX əsrin 60-70-ci illərində yaranan erməni təşkilatlarının mövqeyindən köklü şəkildə fərqlənir. XIX əsrdə yaranan erməni hərəkatlarının əsas məqsədi mifik "böyük Ermənistan" yaratmaq olub. Bu ideologiya etnik təmizləmə və ərazi iddialarına əsaslanıb".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında İsrailin Yaxın Şərq üzrə eksperti Abraham Şmuleviç səsləndirib.

Onun sözlərinə görə, Paşinyan ekspansionist və aqressiv addımların imtina etməklə Ermənistan siyasətində inqilabi dönüş yaradıb. Bu addımlar Ermənistanın 2020-ci ildəki məğlubiyyətdən sonra mümkün olub və Paşinyanın realist yanaşmasını göstərir. Ekspert hesab edir ki, Ermənistan daxilində, Paşinyanın rəhbərliyində olan Azərbaycan və Türkiyə ilə münasibətlərin normallaşmasını dəstəkləyən qüvvələrin hakimiyyətə qalması vacibdir. Əks halda revanşist və hərbi ritorikanı dəstəkləyən qüvvələr yenidən güclənə bilər".

Abraham Şmuleviç bildirib ki, Ermənistan iqtisadiyyatında İran və Rusiyanın xüsusi rolu var və Ermənistan üzərində xüsusi təsir imkanlarına malikdirlər: "İranda və Rusiyada elə qüvvələr var ki, Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normalaşmasını, Zəngəzur dəhlizinin açılmasını özəri üçün "ölümçül təhlükə" kimi qiymətləndirirlər. Bundan əlavə, İranda və Rusiyada yaşayan erməni diaspor nümayəndələri müxtəlif siyasi proseslərdə fəal iştirak edirlər. Xüsusilə Parisdə, Kaliforniyada fəaliyyət göstərən beynəlxalq erməni təşkilatları da "Türklərə qarşı sonuncu erməniyə qədər mübarizə" ideologiyasını davam etdirirlər. Onlar Nikol Paşinyan hakimiyyətini devirmək üçün hər cür

vasitələrdən istifadə edərək regionda sülh prosesinə ciddi zərər vura bilərlər".

A.Şmuleviçin fikrincə, Ermənistanın stabilliyinin qorunması Azərbaycan üçün həyati əhəmiyyət daşıyır.

"Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə aid məsələlərin dəyişdirilməsi və sülh prosesinin uğurla davam etməsi üçün əvvəlcə mövcud sazişin köklənməsi və Paşinyan hökumətinin güclənməsi vacibdir. Erən təzyiqlər sülh prosesinin pozulmasına səbəb ola bilər", - deyərək ekspert vurğulayıb.

"Vaşinqton Bəyannaməsi Prezident İlham Əliyevin diplomatik zəfəridir"

"Avqustun 8-də Azərbaycan ilə Ermənistan arasında Vaşinqtonda imzalanan Birgə Bəyannamə təkcə iki ölkənin uzun illər davam edən silahlı qarşıdurmasına son qoyan sənəd deyil, həm də Azərbaycan xalqının tarixi ədalət uğrunda mübarizəsinin, dövlətimizin siyasi-diplomatik gücünün və beynəlxalq nüfuzunun parlaq təntənəsidir".

beynəlxalq miqyasda hüquqi reallığa çevirdi, eyni zamanda milli iradəmizi, tarixi haqqımızı və əzmkar mübarizəmizi dünyaya nümayiş etdirdi. Bu uğurlar Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən diplomatiyasının nəticəsi olmaqla yanaşı, Azərbaycan ilə ABŞ ara-

sında münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəldilməsinə səbəb oldu. Səfər çərçivəsində imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Amerika Birləşmiş Ştatları arasında Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının hazırlanması məqsədilə Strateji İşçi Qrupunun yaradılması haqqında Anlaşma Memorandumu" ölkələr arasında qarşılıqlı maraq kəşb edən sahələrdə strateji tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsi-nə xidmət edir", - deyərək professor bildirib.

Bu gün Azərbaycanın təkcə regionun qalib dövləti deyil, həm də sülhün, əməkdaşlığın və strateji diplomatiyanın lideri olduğunu deyən profes-

sor Fərrux Rüstəmov vurğulayıb: "Prezident İlham Əliyevin iradəsi və müdrikliyi ölkəmizi həm hərbi, həm də siyasi güc baxımından Cənubi Qafqazda yeni geosiyasi reallığın mərkəzinə çevirib. 1992-ci ildən etibarən Azərbaycana qarşı tətbiq edilən "Azadlığa Dəstək Aktı"na 907-ci düzəlişin ləğvi, Zəngəzur dəhlizinin ("Trump yolu") açılması və Naxçıvanın blokadadan azad olunması Azərbaycanın tarixi qələbəsinin və diplomatik zəfərinin mühüm göstəriciləridir.

Bütün bu uğurlar gələcək nəsillərə qalib Azərbaycan dövlətinin, diplomatiyasının və Prezident İlham Əliyevin qətiyyətinin təntənəsi kimi qatılmalıdır".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin İbtidai təhsilin pedaqogikası kafedrasının müdiri pedaqoji elmlər doktoru, professor Fərrux Rüstəmov bildirib.

Professor qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin milli maraqlara sadiqliyi, iradəsi və dəmir məntiqi əsaslanan diplomatiyası nəticəsində Azərbaycan torpaqlarının Ermənistan ordusu tərəfindən 30 illik işğalına son qoyulub, separa-

Azərbaycan-ABŞ əməkdaşlığı strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlir

Dünya tarixində döənə-döənə sübut olunmuş həqiqətdir - bəşəriyyətin xılastı, bəşər övdlərlərinin fırvanlıq, bolluq, rahatlıq içərisində yaşaması üçün ən vacib, ən mühüm vasitə sülhün, sabitliyin bərqərar olmasıdır.

Azərbaycan dövləti və xalqı böyük çətinliklərlə qarşılaşanda da, ədalətsizliklərlə üzləşəndə də, bir sıra ölkələrin və beynəlxalq təşkilatların ikili standartlarına, ayrı-seçkiliyinə məruz qalanda da bu həqiqətdən zərər qədər uzaqlaşmadı. 1990-cı illərdə Azərbaycan torpaqlarının 20 faizi xarici havadarlarından hər cür yardım almış Ermənistan tərəfindən işğal olundu. Həmin ərazilərimiz - Qarabağ və Şərqi Zəngəzur 30 ilə yaxın əsarət altında qalanda, Azərbaycan dövləti süni şəkildə uzadılan işğalla heç zaman barışmayacağını bəyan edəndə də sülhün ən gərəqli yol olduğunu vurğuladı. Və sülhün bərqərar olmasına soy göstərdi.

Təəssüf ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatları səbəbindən müharibə başladı. 2020-ci ilin payızında baş verən İkinci Qarabağ müharibəsində zəfər qazanaraq Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərini işğaldan azad etdikdən sonra da qalib Azərbaycanın məqsədi münasibəyə bərdəfəlik son qoymaq idi. Ermənistanla sülh müqaviləsinin təşəbbüskarı da Azərbaycan oldu.

Nəhayət, avqustun 8-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan və ABŞ Prezidenti Donald Trampın iştirakı ilə Vaşinqtonda keçirilən üçtərəfli görüş Cənubi Qafqazda uzumüddətli münasibətin həllinə doğru atılan ən əhəmiyyətli addımlardan biri kimi tarixə yazıldı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsində bildirdiyi kimi, əfsuslar olsun ki, Bayden administrasiyası zamanı Amerika-Azərbaycan əlaqələri Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin girovuna çevrilmişdi: "Bizim Amerika Birləşmiş Ştatları ilə əvvəlki dövrdə əldə edilmiş nailiyyətlər və potensial demək olar ki, dondurulmuş vəziyyətə salınmışdı".

Dünyada sülhü təmin etməyə çalışan Lider

Donald Tramp bu xoşməramlı missiyası ilə də tarixdə qalacaq

Avqustun 7-8-də Prezident İlham Əliyevin Prezident Donald Trampın dövləti ilə Amerika Birləşmiş Ştatlarına işğuzar səfəri Azərbaycan-Amerika münasibətləri üçün də çox əhəmiyyətli, tarixi hadisəyə çevrildi. Avqustun 8-də Ağ Evdə daha bir möhtəşəm tarixi hadisə baş verdi. ABŞ-nin vasitəçiliyi ilə Azərbaycan və Ermənistan arasında 7 bənddən ibarət Birgə Bəyannamə imzalandı.

ABŞ Prezidenti Donald Tramp liderlərin üçtərəfli görüşdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevi və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı belə mühüm sənədi imzalamaq üçün Vaşinqtona gəlmələri münasibətlə təbrik etdi: "Bir çox vasitəçilər Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinə son qoymağa çalışdılar və hamısı uğursuz oldu. Nəhayət, bu gün bu bitəcək", - deyərək ABŞ Prezidenti bildirdi.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Vaşinqtonda ABŞ Prezidenti Donald Tramp və Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ilə mətbuata birgə bəyannamədə bildirdi ki, cəmi bir neçə

ay ərzində Prezident Tramp Afrikada, Asiyada və nəhayət, Cənubi Qafqazda 30 il ərzində əldə oluna bilinməyən təmin etdi: "Biz insanların qurban verilməsi, böyük itkilər ilə nəticələnən iki çox ağır müharibə aparmalı olduq. Prezident Tramp və onun komandası, bizim yaxşı dostumuz Stiven Uitkoff olmasaydı, Ermənistan və Azərbaycan yəqin ki, hələ də sonsuz danışıqlar prosesində idilər".

Dövlət başçısı İlham Əliyev qeyd etdi ki, bu, həqiqətən, tarixi gündür - biz Qafqazda sülhü bərqərar edirik və bu fürsət təkcə bizim regionla məhdudlaşmayacaq: "Prezident Trampın düzgün qeyd etdiyi kimi, "Trampın Beynəlxalq Sülh və Rifah Marsrutu" yeni bağlantı əlaqələri yaradacaq, sədləri aradan qaldıracaq və sərmayələr, firavanlıq, sabitlik sayəsində çoxsaylı ölkələr üçün bağlantı imkanları yaradacaq. Azərbaycan və Ermənistan Sovet İttifaqının siqnetu nəticəsində eyni vaxtda müstəqillik əldə edib. Ancaq artıq o vaxt biz müharibə şəraitində idik. Biz müharibələrə, işğal

dövrünə və qan tökülməsinə uzun illər sərf etdik. Bu gün tarixi gündür, çünki biz sülhü bərqərar edirik. Prezident Tramp Qafqaza sülh gətirir və biz buna görə ona minnətdarıq".

Donald Trampın dünyada sülhə nail olmaq səylərini yüksək qiymətləndirən Prezident İlham Əliyev Vaşinqtonda Birgə Bəyannamənin imzalanması zamanı ABŞ Prezidentinin Nobel Sülh mükafatına layiq görülməsi üçün Nikol Paşinyanı ilə birgə Nobel komitəsinə müraciət etməyi səsləndirdi. Dövlətimizin başçısı dedi: "Bəlkə Prezident Trampa Nobel Sülh Mükafatının verilməsi məqsədilə Nobel Komitəsinə birgə müraciətin göndərilməsi barədə razılaşdırılmalıdır. Lakin Prezident Tramp altı ay ərzində möcüzə yaratdı. Bir söz-lə, düşüncə ilə, erməni həkərim də dəstəkləyəcək. Auditoriyanın reaksiyasından hesab edirik ki, biz qayıdın kimi birgə məktubun hazırlanması üzərində razılığa gələcəyik".

dentlərin olduğunu, Minsk qrupunun olduğunu xatırladı. Bildirdi ki, 1992-ci ildə fəaliyyətə başlamış həmin qrupa bu gün erməni həkəri ilə son qoyur. Dövlətimizin başçısı ATƏT-in vasitəçiliyi ilə aparılan danışıqların üç onillikdən çox çəkdiyini və heç bir nəticə vermədiyini vurğuladı.

ABŞ Prezidentinin qısa vaxt ərzində həyata keçirdiyi böyük işlərə diqqət çəkən dövlətimizin başçısı dedi: "Bəs əgər Nobel Sülh Mükafatı Prezident Trampa verilməyə, kimə verilməlidir? Mən heç bir iş görməmiş, lakin mükafat almış şəxslərlə bağlı Nobel Sülh Mükafatının çox müəmmalı qərarlarının tarixinə varmaq istəməzdim. Lakin Prezident Tramp altı ay ərzində möcüzə yaratdı. Bir söz-lə, düşüncə ilə, erməni həkərim də dəstəkləyəcək. Auditoriyanın reaksiyasından hesab edirik ki, biz qayıdın kimi birgə məktubun hazırlanması üzərində razılığa gələcəyik".

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Gürcü politoloq: "Vaşinqton görüşü Cənubi Qafqaz və dünya üçün tarixi dönüş nöqtəsidir"

"Avqustun 8-də Vaşinqtonda keçirilən görüş və bu görüşdə Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh müqaviləsinə aparən Birgə Bəyannamənin imzalanması Cənubi Qafqaz ölkələri üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir".

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Gürcüstanın Beynəlxalq Münasibətlər Akademiyasının rəhbəri, Gürcüstan-Azərbaycan Münasibətlərinin İnkişafı Fondunun baş direktoru Simon Kopadze söyləyib.

Onun sözlərinə görə, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında Birgə Bəyannamənin imzalanması XXI əsrin çox mühüm hadisəsidir. Politoloq deyib: "Müharibəyə başlamaq üçün bir tərəf kifayətdir, amma sülhə nail olmaq üçün iki tərəf lazımdır. Bu gün müharibəni başlayanla təcavüzə məruz qalan, zamanın ən çətin sınağından keçərək müharibəni udan tərəfin eyni masada tərəf kimi oturması tarixdə təsadüf edilən nadir hadisələrdəndir. Vaşinqton görüşündə diqqətçəkən ən unikal məsələlərdən biri də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dahiyana hərəketi oldu. Prezident İlham Əliyev qalib olmasına baxmayaraq, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan ilə qalib kimi deyil, tərəfdaş kimi davrandı. Burada İlham Əliyevin alicənablığı hiss olunurdu. O, Paşinyana təkcə tərəfdaşlıq əlini uzatmadı, həm də düşməninə əl uzatdı. Bu, çox qiymətli bir addımdır".

Aprelin əvvəlində Bakıda ADA Universitetində beynəlxalq konfransda iştirakını xatırladan Kopadze deyib: "Konfransda mən çox mühüm sözlər eşitdim. Orada deyirdilər ki, İlham Əliyev heç ki-

min bacarmadığını etdi. O, 10 milyonluq xalqı bir yumruq kimi birləşdirdi. Millətin başında dayandı və qələbəyə apardı. İşğal altında olan ərazilərini azad etdi və həmin bölgələr indi sürətlə inkişaf etdirilir. Mən öz gözələrimlə gördüm ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həmin yeddi rayon, eləcə də Xankəndi və Şuşa iki ilə necə inkişaf etdirilib. Təsəvvür edin, Xankəndi hələ bir il əvvəl xarabalıq idi. Amma iki ildən sonra orada böyük infrastruktur quruldu və Xankəndidə beynəlxalq sammit keçirildi. Bu, çox böyük, misli görünməmiş bir işdir. Bu işlər hər birimiz üçün təkcə maliyyə baxımından deyil, həm də siyasi baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır".

Politoloq hesab edir ki, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsi imzalandıqdan sonra region çox böyük inkişaf yoluna qədəm qoyacaq. Təkcə region üçün deyil, Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya üçün, ümumiliklə isə bütün dünya üçün çox böyük perspektivlər açılacaq. Cənubi Qafqazla birlikdə Yaxın Şərq və Mərkəzi Asiya da inkişaf edəcək. Cənubi Qafqaz, Qazaxıstan, Çin və digər dövlətlər arasında birbaşa əlaqə yaranacaq. Çin məhsulları Qazaxıstan vasitəsilə, Orta dahlizlə və artıq Zəngəzur dahlizi ilə daşınacaq. Bu, çox qısa bir yoldur.

Simon Kopadze deyir ki, Zəngəzur dahlizinin (TRIPP) Orta dahlizə rəqib olacağı barədə fikirlər də yanlışdır. Çünki hər iki dahliz bir-birinə rəqib olmayacaq, əksinə, qlobal inkişafa səbəb olacaq. Regionda kommunikasiyalar nə qədər çox olsa, bir o qədər inkişaf geniş vüsət alacaq.

"Cumhuriyet" qəzeti: "Zəngəzur dahlizi Türkiyəni mühüm tranzit və logistika qovşağına çevirəcək"

"Zəngəzur dahlizi beynəlxalq ticarət və bilavasitə türk ixracatçıları üçün ciddi bir fürsətdir. Orta dahliz təkcə Avropaya deyil, Yaxın Şərq və Afrikaya da yol açacaq".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikri Türkiyənin istefadə olan generalı Necat Eslen "Cumhuriyet" qəzetində dərc olunan məqaləsində deyib. Müəllif qeyd edir ki, Zəngəzur dahlizi həm də Türkiyənin cənubundakı İsgəndərün və Mersin limanlarının əlavə həcmərlə yüklənməsinə imkan verəcək. "Beləliklə, Türkiyə Asiya, Şərqi Aralıq dənizi və Afrika arasında mühüm tranzit və logistika mərkəzinə çevrilir", - deyərək N.Eslen bildirib.

Türkiyəli ekspert Ukrayna müharibəsi və Yaxın Şərqdəki gərginliklə bağlı geosiyasi risklər fonunda Orta dahlizin faydalarını da vurğulayıb. Məqalənin müəllifi Türkiyənin türk dövlətləri ilə əlaqələri üçün bu marşrutun xüsusi əhəmiyyətinə işarə edərək yazıb: "Orta dahliz

Avropa ilə Asiya arasında yüklərin çatdırılma müddətini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır, Cənubi Qafqaz və Türkiyə isə bu arteriyanın əsas halqasına çevrilir".

Məqalənin müəllifi Orta dahlizi "Türkiyə üçün mühüm geosiyasi kart-blaş" adlandırıb. "Orta dahliz üzrə yükdaşımalarnı həcmi ildən-ilə artır və artıq ildə 4,5 milyon tonu ötür" deyən N.Eslen Zəngəzur dahlizinin (TRIPP) Gürcüstan ərazisindən keçən marşrutla birlikdə Orta dahlizin mühüm qovşağına çevriləcəyinə əminliyini ifadə edib.

İstefadə olan general bəzi analitiklərin Zəngəzur dahlizinin ABŞ-nin uzumüddətli nəzarətinə keçməsinin Vaşinqtonun Çin təsirinə, xüsusən də "Bir kəmər, bir yol" təşəbbüsünə qarşı qlobal mübarizə istiqamətində atdığı növbəti addım olduğuna dair qiymətləndirmələrinə də diqqət çəkib.

Amerikalı ekspert: "Azərbaycanla Ermənistan arasında razılaşma Rusiyanın Cənubi Qafqazda təsirinin azalmasına imkan verəcək"

"Otuz ildən artıq müddətdə ilk dəfədir Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhün əldə edilməsi mümkün olub və mən düşünürəm ki, bu, olduqca əhəmiyyətlidir".

Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında ABŞ-nin Milli Müdafiə Universitetinin dosenti Stefan Bruks deyib. O bildirib ki, bu saziş Rusiyanın beynəlxalq miqyasda təcridinin növbəti əlaməti olacaq. "Demək istədiyim odur ki, Rusiya ilə Ermənistan arasında çox güclü əlaqələr var idi və rəsmi Moskva bu ölkədə qoşun yerləşdirib. Fikrimcə, Ermənistan Rusiyadan çox da razı deyildi. Belə ki, ən son müharibədə Ermənistan Rusiyadan istədiyi dəstəyi ala bilmədi. Ona görə də hesab edirik ki, bu razılaşma Rusiyanın Qafqazda təsirinin azalmasına imkan verəcək", - deyərək vurğulayıb.

Amerikalı ekspert Prezident İlham Əliyevin Vaşinqton səfəri zamanı ABŞ ilə əldə olunmuş razılaşmalara da toxunub və iki ölkə arasında müdafiə sahəsində əməkdaşlığa qoyulan məhdudiyyətlərin aradan qaldırıldığını yüksək qiymətləndirib. "ABŞ-nin Azərbaycanın ən yaxşı beş ticarət tərəfdaşından biri olduğu deyilir və bu saziş yəqin ki, bu imkanları daha da artıracaq. Anlaşma Azərbaycanı Naxçıvanla birləşdirəcək dahlizdə ABŞ üçün iqtisadiyyat baxımından xüsusi imkanlar yaradır. Rusiya bu anlaşma ilə bağlı xarici müdaxilələrə qarşı xəbərdarlıq edib. Bu ölkənin Gürcüstanda, Ukraynada etdiklərini nəzərə alsaq, xarici müdaxilədən danışmasını çox ironik hesab edirəm", - deyərək Stefan Bruks əlavə edib.

İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycanın möhtəşəm zəfəri ilə başa çatdıqdan sonra Avropa İttifaqı (Aİ) həm rəsmi İrəvana dəstək vermək, həm də Cənubi Qafqazda maraqlarını qoruyub saxlamaq məqsədilə Ermənistanla mülki müşahidə missiyası yaratdı. Bu addımı ilə Qərbi dairələri mürəkkəb siyasi coğrafiyada öz varlıqlarını dünyaya göstərmək istəyirdi. Guya ki, Aİ bu missiyası ilə bölgədə gedən siyasi proseslərə nüfuz edəcək, regionda sülh yaradacaq.

Aİ-nin mülki müşahidə missiyası 2022-ci ilin dekabrından fəaliyyətə başlamışdı. Təsisatın formalaşması ilə bağlı qərar isə iki ay əvvəl verilmişdi. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, o vaxt söhbət qərardan yox, razılıqdan gedirdi. Belə ki, 2022-ci ilin oktyabrında Praqada Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın görüşündə Aİ Şurasının prezidenti Şarl Mişel və Fransa Prezidenti Emmanuel Makron da iştirak etmişdilər. Missiya məhz Makronun irəli sürdüyü mənasız bir təşəbbüs idi. Azərbaycan müşahidəçilik institutuna etiraz etməsə də, missiyanın yalnız Ermənistanla fəaliyyətinə razılıq vermişdi. Azərbaycan tərəfində isə belə bir missiyaya ehtiyac yox idi.

Məhz elə buna görə də rəsmi Bakı hələ bu təşəbbüs irəli sürülərkən müşahidəçilərin fəaliyyət göstərməsini gərəksiz hesab etmişdi. Çünki N.Paşinyan 2022-ci ilin oktyabrında Praqada ilk dəfə olaraq Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını bəyan etmişdi.

Avropa İttifaqının Ermənistanndakı mülki müşahidə missiyasının sonu çatıb

Müşahidəçilərin binokllarını götürüb evlərinə döənən vaxtıdır

Bunun üstündən iki həftə keçər-keçməz Fransa Prezidenti Emmanuel Makron yerli televiziya müsahibəsində Rusiyanı "Ermənistanın mənəfini satan ölkə" adlandırmışdı. Bu, aşkar hom təxribat və danışıqlar prosesini dalana dirəmək cəhdi, həm də Aİ-nin missiyası üçün zəmin formalaşdırmaq idi.

Müşahidə missiyası fəaliyyətə başlayanda isə məlum oldu ki, bu gərəksiz təsisatın nümayəndələrinin işləri yalnız və yalnız şərti sərhədin müxtəlif hissələrini boş-boşuna gəzib-dolaşmaqdan ibarətdir. Onlar hərdən binokllarla Azərbaycan tərəfə də baxırdılar. Necə deyirlər, indiyə qədər heç yerdə analoqu olmayan "Binokl diplomatiyası" aparırdılar.

Azərbaycan həmişə bu mülki missiyanın yaradılmasının və fəaliyyətinin lüzumsuz olduğunu qeyd edir. Prezident İlham Əliyev 2024-cü il oktyabrın 14-də Belçika Kralığının ölkəmizə yeni təyin olunmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Julyen de Freponun etimadnaməsinə qəbul edərkən Bakı ilə İrəvan arasındakı sülhü yaratma prosesində Aİ-yə etimadsızlıq doğuran faktlardan biri kimi, məhz bu missiyanı öndə çəkmişdi. Dövlət başçısı belə bir təsisatın fəaliyyət göstərməsini Azər-

baycan-Aİ münasibətlərində də etimadsızlıq yaratdığını vurğulamış və əlavə etmişdi ki, 2023-cü ildə "Avropa müşahidəçilər missiyasının" müddəti ölkəmizin razılığı olmadan, hətta bizimlə məsləhətləşmədən uzadılıb. "Buna nə ehtiyac var idi?!" - deyərək ritorik sual səsləndirən dövlət başçısı "Binokl diplomatiyası"nın qəbul edilməz olduğunu, normal siyasi mədəniyyət standartlarından kənarlığını bildirmiş, habelə Azərbaycanın Aİ ilə təmasları bu məsələnin qaldırılacağına dilə gətirmişdi.

Xəbər verildiyi kimi, avqustun 8-də Azərbaycan Respublikasının Preziden-

ti, Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidenti və Ermənistan Respublikasının baş nazirinin iştirakı ilə Azərbaycan və Ermənistanın xarici işlər nazirləri "Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis olunması haqqında Saziş"in mətnini paraflayıblar. Qeyd etmək lazımdır ki, bu saziş iki ölkə arasında sülh və qarşılıqlı etimadın qurulmasına yönəlməmiş mühüm sənəd olaraq, hər iki tərəfin suverenliyini, ərazi bütövlüyünü və siyasi müstəqilliyini tanımaqla bərabər, bölgədə mövcud olan gərginliyi azaltmağı və gələcəkdə ərazi iddialarını ta-

mamilə aradan qaldırmağı hədəfləyir. Paraflanmış sazişdə Qafqaza sülh gətirəcək bütün müddəalar öz əksini tapıb. 17 maddədən ibarət olan sazişdə həmçinin qeyd olunur ki, tərəflər sərhəddə hər hansı üçüncü tərəfin qüvvələrini yerləşdirməyəcəklər. Sazişdəki bu öhdəlik Avropa İttifaqının 2022-ci ilin sonlarından Ermənistanla yerləşdirilmiş mülki müşahidə missiyasının regiondan çıxmasını da şortləndirir. Başqa sözlə, fəaliyyəti dövründə elə bir ciddi işlə məşğul olmayan, varlığı ilə yoxluğu bilinməyən bu missiyanın Ermənistanla çıxarılmasının zamanı çatıb.

Əslində, Avropa İttifaqının Ermənistanndakı missiyasının görməyə ələ bir işi də qalmayıb. Ümumiyyətlə, heç bu missiyanın yaranmasına da zərurət yox idi. Bu, Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun layihəsi idi. Məqsəd isə Aİ-nin, Qərbin Ermənistanla hərbi mövcudluğunu nümayiş etdirmək, kəşfiyyat işləri aparmaq, Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətləri gərginləşdirmək idi. O zamanlar isə artıq geridə qalıb.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Ukraynaya yardım davam edir

Beynəlxalq aləmdə qəbul edilən bu humanitar dəstəyi də Rusiyanın gözü götürmür

Azərbaycan xalqı ta qədimdən canından, qanından, bir sözlə, milli genofondundan gəlmə istəklə təbii fəlakətlərdən, müharibə və münafiqlərdən zərərçəkən insanlara, ölkələrə yardım etməyi özünə mənəvi borc bilir. Tarixə ekskurs etsək, çoxlu misal çəkmək olar. Məmnunluq doğuran odur ki, ötən əsrin sonlarında Azərbaycan öz tarixi müstəqilliyinə nail olduqdan sonra dövlət səviyyəsində, eləcə də Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə bu humanitar yardımların sayı, çeşidi və coğrafiyası daha da genişlənməmişdir.

Heç uzağa getməyək, beş il bundan öncə, COVID-19 pandemiyasının geniş tüğyan etdiyi bir zamanda Azərbaycan Prezidentinin sərəncamlarına əsasən, 30-dan çox ölkəyə humanitar və maliyyə yardımını edilmişdir. Bu gün də dövlətimiz humanizm prinsiplərinə söykənərək dünyanın müxtəlif ölkələrində baş verən müharibələrdən, münafiqlərdən zərərçəkənlərə əl tutur, bu və ya digər dərəcədə yardımlar göstərir. Belə ölkələrdən biri də üç ildən artıq Rusiya ilə müharibədə döyüşən Ukraynadır. Hər gün neçə-neçə insanın həyatı yarımqıç qalan bu müharibədə günahsız gənclər, qocalar, uşaqlar ölür, yüzrlə insan şikəst olur. Rəsmi məlumatlara görə, müharibə başlayandan indiyə kimi 7 milyona yaxın ukraynalı dinc sakin məcburiyyət qarşısında öz vətəninə tərki edərək xarici ölkələrə üz tutub.

Bu günlərdə Prezident İlham Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən, Ukraynaya humanitar yardım göstərilməsi məqsədilə ölkəmizdə istehsal olunan elektrik avadanlığının satın alınması və göndərilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının 2025-ci il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin Ehtiyat Fondundan Energetika Nazirliyinə 2 milyon dolların manat ekvivalentində vəsait ayrılıb.

Ukraynaya humanitar yardım məqsədilə nəzərdə tutulmuş elektrik avadanlıqlarından ibarət növbəti yükün ilk hissəsi avqustun 13-də Sumqayıt Texnologiyalar Parkının ərazisində yola salınıb. Humanitar yükün tərkibinə ümumilikdə 90 min metrə yaxın elektrik kəbbləri və naqillər, həmçinin 25 ədəd generator və 7 dəst transformator daxildir. Ukraynada davam edən müharibədən zərər görmüş bölgələrin elektrik enerjisi ilə dayanıqlı təchizatının bərpasına dəstək məqsədilə göndərilən bu avadanlıqların ilk hissəsi 10 yük avtomobilindən ibarət karvanla yola salınıb. Sözügedən yardımın növbəti hissəsinin yola salınması yaxın günlərdə reallaşacaq.

Son illərdə Azərbaycan dövləti tərəfindən Ukrayna xalqına bir neçə dəfə humanitar yardım göndərilmişdir. Azərbaycan Respublikası ilə Ukrayna arasında münasibət-

sında energetika sahəsində əməkdaşlığın dayandırılmasına heç bir halda səbəb olmayacağına əminliklərini vurğulayıblar.

Xatırladaq ki, bundan əvvəl də Rusiya Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyi istiqamətində raket zərbəsi endirmiş, daha sonra SOCAR-ın ofisinin yanına raket düşmüşdü. Bunlar Rusiyanın məqsədyönlü şəkildə Azərbaycanın Ukraynadakı fəaliyyətinə zərbə vurmaqdır. Moskva hava məkanında təyyarəmizin vurulmasından tutmuş Yekaterinburqda həmvətənlərimizə qarşı həyata keçirilən vandallıq davranışlara, absurd iddialarla ölkəmizə media savaşının açılmasına qədər Rusiya bütün bu sadalanan mənfur fəaliyyətləri

lər dostluq və tərəfdaşlıq zəminində müvafiq iktirəfləri səndərlər, o cümlədən 2000-ci il 16 mart tarixli "Azərbaycan Respublikası və Ukrayna arasında dostluq, əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq haqqında Müqavilə", 2008-ci il 22 may tarixli "Azərbaycan Respublikası və Ukrayna arasında dostluq və strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə" və 2022-ci il 14 yanvar tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və Ukrayna Prezidentinin Birgə Bəyannaməsi" əsasında inkişaf edir.

Xatırladaq ki, 35 illik münaqişədən sonra sülh sazişinin əldə olunduğu bu tarixi günlərdə sevincimizə şərik çıxan Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski Prezident İlham Əliyevə zəng edib. Telefon danışığı əsasında Ukrayna Prezidenti Donald Trampın dəstəyi ilə Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh gündəliyi ilə əlaqədar əldə olunmuş nailiyyətlər münasibətilə təbrik edib və bu görüşün tarixi xarakter daşıdığını vurğulayıb.

Dövlət başçısı Ermənistanla Azərbaycan arasında əldə olunmuş razılaşmaların, xüsusilə ABŞ Prezidentinin şahidliyi ilə iki ölkə arasında imzalanmış bəyannamənin və digər sənədlərin regionda davamlı sülhün və sabitliyin təmin olunmasına və çiçəklənməyə xidmət göstərəcəyini qeyd edib.

Telefon danışığı zamanı tərəflər Ukrayna ərazisində Azərbaycanın SOCAR şirkətinə məxsus neft anbarına və ölkəmizə aid digər obyektlərə, həmçinin Azərbaycan qazını Ukraynaya nəql edən qaz kompressor stansiyasına Rusiya tərəfindən məqsədyönlü şəkildə hava zərbələrinin endirilməsini pisləyib, bunun Azərbaycan ilə Ukrayna ara-

la müttəfiqini itirməkdə olan ölkəyə çevrilir. Heç kim iki ölkə arasında istər enerji, istərsə də digər sahələr olsun, əməkdaşlığa maneə törədən bilməz. Azərbaycan Ukraynada yaranmış vəziyyətlə bağlı bu ölkəyə mütəmadi humanitar yardımlar edir. Belə humanizm prinsiplərinə əsasən, Azərbaycan xalqı Ukrayna-Rusiya müharibəsində həlak olanların ailələrinə, evsiz-çəksizlərə, əlil olanlara, qocalara, xəstələrə, imkanlılara, valideynlərini itirmiş uşaqlara mütəmadi olaraq yardımlar göstərir. Həttə müharibənin dəhşətlərindən zərərçəkən məktəblilərin, yeniyetmələrin müalicəsinə, istirahətinə şərait yaradır. Bu günlərdə Ukraynadan ölkəmizə götərilmiş daha 30 uşaq Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyinin Qəbələ Uşaq Reabilitasiya Mərkəzində olublar.

Mərkəzdə onlar ilk mərhələdə müayinədən keçirilib. Hər bir uşaq üçün fərdi reabilitasiya proqramı tərtib edilib. Emosional vəziyyətlərinin stabilizasiyasına, cəmiyyətə inteqrasiyalarına dəstək məqsədilə uşaqlar üçün peşəkar psixoloqlar tərəfindən fərdi konsultasiyalar, qrup terapiyaları, eləcə də yoga və rəqs terapiya məşğələləri keçirilib.

Onlara müalicəvi masaj, müalicəvi hovuz və vanna, arteterapiya və sair reabilitasiya xidmətləri göstərilir.

10 günlük sosial reabilitasiya proqramı çərçivəsində ukraynalı uşaqlar üçün asudə vaxtlarının maraqlı keçməsi məqsədilə tarixi yerlərə, muzeylərə ekskursiyalar, stolüstü oyunlar və sair tədbirlər təşkil olunub.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Ümumrusiya Müsəlmanları İttifaqı nədən yarandı?

Rusiyada əzilen müsəlman xalqlarına yol göstərən ilk qurultaydan 120 il keçir

1905-ci il avqustun 15-də Nijni-Novqorod şəhərində Ümumrusiya Müsəlmanlarının I Qurultayı keçirilir. Qurultayda Krimdan, Şimali Qafqazdan, Zaqafqaziya, Kazandan, Uraldan, Türkiyə və Sibirə nümayəndələr iştirak edirlər. Qurultayda Rusiyanın müsəlman əhalisinin müxtəlif zümərələri təmsil olunmaqla 150 nəfərə yaxın şəxs iştirak etdiyi ilə bağlı məlumatlar var.

Oka çayı üzərində "Gustav Struve" gəmisində işə başlayan Rusiya Müsəlmanlarının I Qurultayı Vladıqafqaz imamı Şakir Sadiq Əfəndi Rəhimqulun oxuduğu "Qurani-Kərim" in sədaləri altında açılır. Bu qurultayın əhəmiyyətindən biri də odur ki, ilk dəfə məzhəb ayrılıqlarına baxmayaraq, şünni və şiə müsəlman türkləri bir arada problemlərini müzakirə edirlər. Qurultay iştirakçıları ilk giriş sözü ilə "Tərcümən" qəzetinin redaktoru İsmayıl bəy Qasırlı salamlayır və onun təklifi əsasında Əlimərdan bəy Topçubaşov və Yusif Akçura qurultayın sədrətinə, Ufa quberniyasından olan Səlim-Girey Canturin isə katibliyi seçirlər.

İlk təsis qurultayında bütün Rusiya müsəlmanlarını birləşdirən ittifaqın - "İttifaqı-müslimin" yaranması qərar alınır və beş maddədən ibarət qətnamə qəbul edilir. Qətnamədə ittifaqın fəaliyyətinin əsas istiqamətləri göstərilir. Eyni zamanda Rusiya müsəlmanlarının yaşadığı ərazilərdə 16 mərkəzin yaradılması və bu mərkəzlərin hər birində məclislərin fəaliyyət göstərməsi də qərarlaşdırılır. Bu qurultay qeyri-formal xarakter daşısa da, gələcəkdə müsəlmanların öz müqəddəratını həl etməyə imkan verməklə, tarixi əhəmiyyət daşıyır.

Birinci rus inqilabı nəticəsində dini hərəkatın genişlənməsi, Rusiya müsəlmanları arasında siyasi fikirlərin baş qaldırması sinfi mübarizənin kəskinləşməsi və milli azadlıq mübarizəsinin genişlənməsi ilə nəticələnir ki, bu da Ümumrusiya Müsəlmanları İttifaqının yaranmasına gətirib çıxarır.

Qeyd edək ki, təsis qurultayından sonra ikinci qurultay 1906-cı ilin yanvar ayında Peterburqda baş tutur. Birinci qurultayda irəli sürülən təklif və qərarlar burada rəsmiləşdirilir. İ. Qasırlının sədrliyi ilə keçirilən yığıncaqda birinci qurultayda yaradılması nəzərdə tutulan Müsəlman İttifaqının rəsmi olaraq "Rusiya Müsəlmanları İttifaqı" adlandırılması məsələsi qaldırılır.

Üçüncü qurultay isə 1906-cı ilin avqustunda yenidən Nijni-Novqorodda keçirilir. Bu qurultaya rəsmi icazə verildiyindən iştirakçıların sayı daha çox olur.

Bu qurultayın rəsmi formada isə 1917-ci ildən keçirilməyə başlanır.

Qurultayın təşkili və məqsədi

Rusiyada zülm altında inləyən müsəlman xalqlarının tarixində mühüm yerlərdən birini 1917-ci il mayın 1-dən 11-nə qədər Moskvada keçirilmiş Ümumrusiya Müsəlmanlarının Qurultayı tutduğunu vurğulayan Milli Məclis Sədrinin müavini Musa Qasımlı qəzetimizə bu qurultayın keçirildiyi tarixi şərait, səbəbləri, təşkili, məqsədləri və nəticələri barədə danışır. Onun sözlərinə görə, Birinci Dünya müharibəsi illərində Rusiya imperiyası Qara dəniz boğazlarına yiyələnmək, istidənizlərə çıxmaq, türk torpaqlarına sahib olmaq məqsədilə Osmanlı dövləti ilə müharibəyə girdikdən sonra Osmanlı hökuməti taxıl və ərzağın imperiya ərazisinə daxil olduğu boğazları bağlamaqla Rusiyanın şah damarını və nəfəsliyini kəsdi: "Çox keçməmiş Rusiyada çörək qıtlığı baş verdi. İmperiya hakimiyyəti həttə ordunu da təmin edə bilmirdi. Mənasız və yerinə yetirilməsi mümkün olmayan məqsədlərdən ötrü aparılan, milyonlarla insanın ölümünə səbəb olan müharibədən və səfəldən cana doymuş xalq ayağa qalxdı. İri şəhərlərdə müharibə əleyhi-

nə keçirilən nümayişlərdə türk, müsəlman xalqları da fəal iştirak edirdilər. Tarixi minilliklərə gedib çıxan, qədim və zəngin dövlətçilik ənənələri olan türk, müsəlman xalqlarının əraziləri hələ qar IV İvan Qroznı zamanından başlayaraq işğal, dövlətləri damadağın edilmiş, dilləri, mədəniyyətləri və adət-ənənələri inkar edilərək sıradan çıxarılmışa, assimilyasiya edilməyə çalışılmış, torpaqlarına digər xalqlar yerləşdirilmişdi. Rusiyada ruslardan sonra sayca ikinci yerdə olmasına baxmayaraq, hakimiyyət müsəlmanlara etibar etməyərək ayrı-seçkilik siyasəti yürütmüş, idarəçiliyə yaxın buraxmamışdı. Bununla hakimiyyət xalqlar həbsxanası olan Rusiya imperiyasını ayaqda saxlayan sütunlardan birinə güllə sıxmışdı. Belə bir imperiyanın sonu qaralıq görünürdü, dağılmağa məhkum idi", - deyər M.Qasımlı bildirir.

Müharibə və yürüdülmə tələbbürlü siyasət əleyhinə başlayan nümayişlərin inqilaba gətirib çıxardığını deyən Milli Məclisin Sədr müavini xatırladı ki, 1917-ci ilin fevral inqilabı müsəlman xalqlarına da bədbəxtliklərə düşərək etmiş Romanovlar sülaləsinin devrilməsi ilə nəticələnib. Qurulan müvəqqəti hökumət müsəlman milli-ərazi muktariyyəti verilməsini, unitar quruluş isə milli-mədəni muktariyyətin qurulmasını nəzərdə tuturdu".

Qəbul edilən qərarlar və alınan ibrət dərsləri

Parlamentin Sədr müavini vurğulayıb ki, səssizlik nəticəsində milli-ərazi və yığcam halda bir yerdə yaşayan xalqlar üçün milli-mədəni muktariyyətlər şəkildə demokratik federativ respublikanın qurulmasını nəzərdə tutan qətnamə qəbul edilib. Müharibənin davam etdirilməsinə qarşı çıxan qurultayın qəbul etdiyi qətnamədə Rusiya müsəlmanlarını ilahaşız və təminatlı sülhə tərəfdar olduqları əksini tapdı. Nümayəndələr ordunun milli əlamətlərə görə qurulmasını, müsəlman uşaqlarına məktəblərdə doğma dillə yanaşı, ümumtürk dilinin tədrisini, torpağın xalqa verilməsini nəzərdə tutan qərarlar qəbul edildilər. Qurultayda Milli Şura və İcraiyyə Komitəsi seçildi. Qəbul edilən qərarlar göstərdi ki, müsəlman xalqları gələcəklərini öz müqəddəratlarını təyin etməkdə görürlər. Onlar həyatlarını özləri müəyyənləşdirməli idilər.

Musa Qasımlı qeyd edib ki, lakin müvəqqəti hökumət də türk, müsəlman xalqlarının hüquqlarını təmin etməyib, bu xalqlar rejim, quruluş dəyişsə də, yəne haqsızlığa məruz qalıblar: "Az sonra müvəqqəti hökumət də bolşevik çevrilişi yolu ilə devrildi. Türk, müsəlman xalqları üçün yeni şərait yarandı. Azərbaycan xalqı nümunə göstərərək müsəlman Şərqi-

nə birliyinin nümayişi olan qurultaya xarici ölkələr də maraq göstərdilər. Amerikan və ingilis jurnalistlərinin iştirakı bunun təzahürü idi".

M.Qasımlı qeyd edib ki, qurultayda "Qurani-Kərim" oxunduqdan sonra açılış nitqi söyləyən böyük tatar filosofu, maarifçisi Musa Bəqiyev yaranmış şəraitdən və qurultayın məqsədlərindən danışdı. Gündəlikdə dövlət idarəçiliyinin forması, milli-mədəni muktariyyət, müharibəyə münasibət, Müəssisələr Məclisi, qadın, fəhlə, aqrar, ucqarlara münasibət, silahlı qüvvələrin təşkili, təşkilatı, Müəssisələr Məclisinə seçkiqabağı kampaniyada taktika, müharibə qurbanlarına yardım, Ümumrusiya Müsəlman Şurasına seçkilər məsələləri dayanıb. "Müvəqqəti hökumətin qurultaya təbrik məktubunu Rusiya Daxili İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi oxuyub. Qurultayın başlıca məqsədi Rusiyanın müsəlman xalqlarının öz müqəddəratlarını təyin etmə problemlərinin müzakirəsi və həll olunması idi. Həmin məqsədlə komissiyalar yaradıldı. Rusiyanın gələcək ərazi quruluşu məsələsində iki fərqli fikir var idi: federativ və unitar quruluş. Federativ quruluş ideyası müsəlman milli-ərazi muktariyyəti verilməsini, unitar quruluş isə milli-mədəni muktariyyətin qurulmasını nəzərdə tuturdu".

Bütün təzyiqlərə baxmayaraq, Azərbaycan müstəqil siyasət yürüdü

Bu gün də Rusiyada milli etnik zəmində soydaşlarımıza qarşı təzyiqlər davam edir. Xüsusilə son dövrlər belə hallar artmaqdadır. Bir müddət əvvəl Yekaterinburqda iki soydaşımızın qətlə yetirilməsi, digərlərinin işğəncələrə məruz qalması Rusiyada qeyri-xalqlara qarşı diskriminasiyanın yüksək səviyyədə olduğunu göstərir.

Bundan başqa, Yekaterinburqda Azərbaycan diasporunun rəhbərinin və oğlunun saxlanılması, həmyerlilərimizin müxtəlif hadisələrdə günahlandırılması, ümumilikdə miqrantlara qarşı qanunların sərtləşdirilməsi bu ölkənin milli-etniklərə qarşı dözümsüzlüyünü və ayrı-seçkilik siyasətini bir daha ortaya qoyur.

Azərbaycanın regionda lider ölkə olaraq qalibiyyətlərini həzm edə bilməyən Kreml həmçinin media üzərindən də ölkəmiz əleyhinə kampaniyalar həyata keçirir. İmperiya təfəkküründən qurtula bilməyən Rusiyanın hazırda apardığı müharibəyə görə dünyada təkləndiyi bir vaxtda qonşu ölkəyə qarşı da düşmənçilik siyasəti yalnız özünə ziyan vura bilər. Azərbaycan artıq tam suveren, müstəqil, ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş, regionda söz sahibi olan ölkədir.

Necə ki 1900-cü illərdə keçirilən qurultaylar xalqımızın milli təfəkkürünün dirçəlməsində, özünüifadə hüququnun formalaşmasında mühüm rol oynadı, XX əsrin əvvəllərindən başlayan bu milli mübarizə dalğası da öz parlamenti, himni, ordusu, dili, bayrağı olan Şərqdə ilk demokratik respublika - Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasına gətirib çıxartdı, eləcə də bu gün ölkəmiz milli maraqlarını qoruyaraq özünü ön qüdrətli, şanlı dövrünü yaşayır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Tarixin canlandığı, gələcəyin qurulduğu ocaq - Bəylik kəndi

Laçın rayonunun Bəylik kəndi də Böyük qayıdışın simvollarından birinə çevrilir. Bu, torpağın sahiblərinin doğma yurda dönüşüdür. Otuz üç illik sükutdan sonra Bəylik kəndi yenidən doğma sakinlərinin səsi ilə oyanır.

Prezident İlham Əliyevin təsdiq etdiyi "Böyük qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın tədbirlər planı çərçivəsində tikilən Bəylik kəndi müasir yaşayış məntəqəsidir. Burada hər evdən ətrafa - dağlara, yamaqlara sakinlərin xoş səs-sədaləri yayılır. Onlar öz doğma ocaqlarının istisində gələcəyə yeni ümidlərlə addımlayır.

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Sərmayə, ticarət, enerji...

Bunlar Azərbaycan-ABŞ iqtisadi əməkdaşlığını əhatə edəcək sahələrin yalnız bir neçəsidir

Prezident İlham Əliyevin ABŞ-yə işgüzar səfəri nəticəsində Amerika-Azərbaycan münasibətlərində yeni səhifə açılıb. Bu, əməkdaşlıq və strateji tərəfdaşlıq səhifəsidir. İki ölkə arasında əlaqələrin inkişaf perspektivlərində iqtisadi əməkdaşlıq da geniş yer alıb.

Ölkələrimiz strateji tərəfdaşlıq yoluna qədəm qoyur və bir neçə ay ərzində Strateji Tərəfdaşlıq Xartiyasının işlənilib hazırlanacağı bunun təsdiqidir. Dövlət başçısı bunu Azərbaycan üçün tarixi nailiyyət adlandırıb. Avqustun 8-də Vaşinqtonda mətbuata bəyanatında Prezidentimizin dediyi kimi, dünyanın ən güdrətli ölkəsi ilə strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinə malik olmaq həm fürsət, həm də məsuliyyətdir. Bu strateji tərəfdaşlıq formatı qarşılıqlı sərmayə, ticarət, enerji, bağlılıq, tranzit, süni intellekt və bir sıra digər vacib sahələri əhatə edir. "Bu günədək bu sahələrdə əməkdaşlığımız olub və ümid edirik ki, gələcəkdə də fəal əməkdaşlığımız olacaqdır. Bu, Azərbaycan üçün inkişaf yolunda iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, bu gün olduğu kimi, işsizliyin aşağı səviyyədə saxlanılması və gələcəyə böyük nikbinliklə baxmaq üçün yeni imkanlar yaradır", - deyən dövlətimizin başçısı bildirib.

Prezident İlham Əliyev Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsində də əməkdaşlıq üçün perspektivli olan sahələrin bir daha vurğulayaraq deyib: "Sadəcə olaraq, bu istiqamətlərin sadalanması onu göstərir ki, ölkəmiz qarşısında nə qədər böyük imkanlar açıqlar və artıq mənim göstərişimlə Azərbaycan tərəfini təmsil edəcək tərkib müəyyən olunub. Biz öz təkliflərimizi irəli sürəcəyik. Artıq mənim səfərim çərçivəsində Amerikanın bir neçə aparıcı şirkəti ilə görüşlər keçirilmişdir. Yəni biz vaxt itirmək istəmirik. Onsuz da əvvəlki administrasiya dövründəki dörd ili mən itirmiş illər kimi qiymətləndirirəm. Çünki əfsuslar olsun ki, Bayden

administrasiyası zamanı Amerika-Azərbaycan əlaqələrinin girovuna çevrilmişdi. Bizim Amerika Birləşmiş Ştatlari ilə əvvəlki dövrdə əldə edilmiş nailiyyətlər və potensial demək olar ki, dondurulmuş vəziyyətdə salınıbmışdı. Ona görə indi biz vaxt itirə bilmərik. Xüsusilə cənab Trampın və onun administrasiyasının nümayəndələrinin - komandasının Azərbaycana olan müsbət münasibətini yəqin ki, tamaşaçılar da bizim keçirdiyimiz görüşlərdən və mətbuat konfransındakı ab-havadan hiss edə bilərlər".

Məlum olduğu kimi, avqustun 7-də dövlətimizin başçısının və ABŞ Prezidentinin xüsusi elçisi Stiv Uitkoffun iştirakı ilə SOCAR-la (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) "ExxonMobil" şirkəti arasında Əməkdaşlıq haqqında Memorandum imzalanıb. Sənədi Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və "ExxonMobil" şirkətinin vitse-prezidenti Con Ardill imzalayıblar. Bu hadisə iki ölkə arasında enerji əməkdaşlığının böyük perspektivə hesablandığını göstərir.

ABŞ-nin dünyəşöhrətli "ExxonMobil" şirkəti ölkəmizdə yaxşı tanınırlar.

Bu şirkət Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlarının işlənməsi layihəsində sənəballı payla (6,79 faiz) iştirakıdır.

"ExxonMobil" eləcə də Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru xəminin söhmdarlarından biridir və burada 2,5 faizlik payla iştirak edir.

Prezident İlham Əliyev imzalanan yeni memorandumun böyük layihə ilə nəticələnməsinə inam ifadə edərək deyib: "Azərbaycanda böyük neft yataqlarının kəşfi ehtimalı yüksəkdir. Bildiyiniz kimi, "Exxon" dünyanın aparıcı enerji şirkətidir və müasir texnologiyalar sahəsində böyük təcrübəyə malikdir. "Exxon"un həmçinin Azərbaycan da böyük təcrübəsi var. "Exxon" bizim "Azəri-Çıraq-Günəşli" layihəmizə ilk olaraq 1994-cü ildə qoşulmuşdu və dünnən burada xüsusi elçi cənab Uitkoffun, ABŞ-nin enerji nazirinin müavini-nin və mənim iştirakımla imzalanma mərasiminin keçirilməsi faktiki olaraq nümayiş etdirir ki, biz bu layihənin gələcəyinə inanırıq. İnənin, inənməsəydıq, memorandumun imzalanmasında iştirak etməzdik. Mən çox nadir hallarda memorandum imzalanmasında iştirak edirik. Mən bəzən müqavilələrin

imzalanmasında iştirak edirik, lakin bu, memorandumdur. Əlimizdə bir sıra amillər, texniki amillər var ki, onlar yeni karbohidrogen ehtiyatlarının kəşfinə işarə edir".

Yeri gəlmişkən onu deyək ki, dövlət başçısı son on ildə, bəlkə də daha uzun müddətdə ədalətsiz şəkildə ayrışdırılıb məruz qalan mədəniyyətə yanacaqının Prezident Trampın baxışı və siyasəti sayəsində yenə də dəbdə olduğunu xüsusi qeyd edib. Təsədüfi deyil ki, ABŞ Prezidenti ilə imzalanmış memorandumda da enerji əməkdaşlığı xüsusi yer tutur. Enerji deyəndə neft, qaz, potensial olaraq bərpaolunan enerji mənbələri nəzərdə tutulur. Bu gün Azərbaycan Avropanın enerji təchizatında mühüm rol oynayır. Bu yaxınlarda Türkiyə vasitəsilə Suriyaya da təbii qaz tədarük etməyə başlamışıq. Beləliklə, ixrac coğrafiyamız Yaxın Şərqi regionuna da çatıb. İxrac istər Avropa, istərsə də Yaxın Şərqi istiqamətində daha da genişlənmək və bu, əslində, enerji sahəsində gələcək gündəliyimizin yalnız bir hissəsidir.

Qaldı ki, Zəngəzur dəhlizi məsələsinə, "bu nəqliyyat marşrutu - qısaltması TRIPP kimi səslənən "Trampın Beynəlxalq Sülh və Rifah Marşrutu" daha bir tarixi nailiyyət olacaq... Birləşmiş Ştatlər bu marşrutu idarə edəcək və ümidvaram ki, regiondakı bütün xalqların xeyrinə bu əlaqə xətlərini qurmaq üçün həmin mühüm vəzifələri öz üzərinə götürəcək investorlar tapılacaqdır".

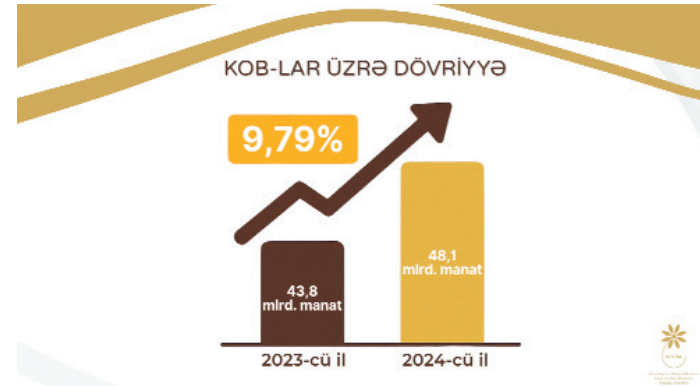
Prezidentimiz eyni zamanda vaxt itirməməyin, bu işlərlə daha tez məşğul olmağın vacibliyini vurğulayıb: "Biz daha güclü tranzit ölkə olmağa çalışırıq. Biz istəyirik ki, ərazimizdən keçən dəhlizlər daha çox yükdaşıma qabiliyyətinə malik olsun. Bu, pul gətirir, iş yerləri açır və siyasi imkanlar vəd edir".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Azərbaycanda sahibkarların 99 faizindən çoxunu KOB subyektləri təşkil edir

Sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarlarına uyğun olaraq, KOB-ların böyüməsi və dövriyyəsinin artması onların yaradılan imkanlardan səmərəli istifadə edərək davamlı inkişaf etməsinə və iqtisadiyyatda payının yüksəlməsinə göstərir.

Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyindən (KOBİA) bildirilib ki, sahibkarlığın inkişafı sahəsində ölkəmizdə həyata keçirilən məqsədyönlü dövlət siyasəti, KOB-lara göstərilən dəstək tədbirləri və təşviqlər öz məsuliyyətini verir. 2024-cü ildə əvvəlki ilə müqayisədə sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarlarına uyğun olaraq böyüyən və dövriyyəsi artan KOB subyektlərinin sayı çoxalıb. Belə ki, 2023-cü ilə müqayisədə ötən il sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarlarına uyğun olaraq böyüyən KOB-ların sayı 14 faiz

zə yaxın artır. KOB subyektlərinin dövriyyəsi isə əvvəlki ilə müqayisədə 2024-cü ildə 10 faizə yaxın artaraq 48 milyard manatdan çox olub. Hər iki göstərici üzrə artım KOB-ların sahibkarlıq fəaliyyəti üçün yaradılan imkanlardan və ölkədəki əlverişli biznes mühitindən səmərəli istifadə edərək davamlı inkişafının və iqtisadiyyatda payının yüksəlməsinin göstəricisidir.

Qeyd olunub ki, Azərbaycanda sahibkarların 99 faizindən çoxunu KOB subyektləri təşkil edir. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin 21 dekabr 2018-ci il tarixli

qərarı ilə təsdiq olunmuş "Mikro, kiçik, orta və iri sahibkarlıq subyektlərinin bölgüsü meyarları"na uyğun olaraq sahibkarın mikro, kiçik, orta və iri sahibkar olduğu işçilərin orta sayı sayı və illik gəliri əsasında müəyyən edilir.

Mikro sahibkar işçilərinin sayı 10-dək, illik gəliri isə 200 min manatadək olan sahibkardır. İşçilərinin sayı 11-50 arasında, illik gəliri 3 milyon manatadək olan sahibkar kiçik sahibkar hesab olunur. Orta sahibkar işçilərinin sayı 51-250 arasında, illik gəliri isə 3-30 milyon manat arasında olan sahibkardır.

Əlilliyi olan 78 min şəxsə reabilitasiya xidmətləri göstərilir

Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tabeliyində Dövlət Tibbi-Sosial Ekspertiza və Reabilitasiya Agentliyi bu ilin yanvar-iyul aylarında əlilliyi olan 78 min şəxsi reabilitasiya xidmətləri ilə təmin edib.

Onlardan 43 mininə ambulator, 18 mininə stasionar və icma əsaslı, digərlərinə səyyar və onlayn formada, sosial-psixoloji, ippoterapiya istiqamətləri üzrə reabilitasiya xidmətləri göstərilir.

Son illər agentliyin reabilitasiya müəssisələrində önənəvi üsullarla yanaşı, qabaqcıl dünya təcrübəsinə uyğun reabilitasiya metodları (robotik, sosial-psixoloji reabilitasiya, yoqa, rəqs terapi-

yası, hippoterapiya və s.) də tətbiq edilir. Həbələ əlilliyi olan şəxslərə stasionar və ambulator xidmətlərlə yanaşı, icma əsaslı, telereabilitasiya, səyyar formaldarda da reabilitasiya xidmətləri göstərilir.

İqtisadiyyat Nazirliyinin xidmətlərinə müraciətlərin 97 faizi elektron formada həyata keçirilib

2025-ci ilin I yarımildə İqtisadiyyat Nazirliyinin xidmətlərinə 11.2 milyondan çox müraciət olub və onların təxminən 97 faizi elektron formada həyata keçirilib.

2025-ci ilin I yarımildə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən göstərilən xidmətlərə ümumilikdə 11.2 milyondan artıq müraciət qeydə alınıb. Müraciətlərin təxminən 97 faizi (10.9 milyondan artıq müraciət) elektron xidmətlərin payına düşüb. 2024-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ümumi müraciətlər 29 faiz, elektron xidmətlərə müraciətlər isə 33 faiz artıb.

İqtisadiyyat Nazirliyinin fəaliyyət istiqamətləri üzrə vətəndaşlara, o cümlədən sahibkarlara 285 xidmət göstərilir ki, onların 67 faizi (191 xidmət) artıq elektronlaşdırılıb. Sahibkarlara təqdim olunan xidmətlər arasında xüsusi yer tutan lisenziyaların verilməsi prosesi tam elektronlaşdırılıb. Sahibkarlar müvafiq fəaliyyət növləri üzrə lisenziya almaq üçün "Lisenziyalar və icazələr" portalı vasitəsilə İqtisadiyyat Nazirliyinə elektron formada müraciət edə bilərlər. Bununla yanaşı, lisenziya müraciətləri müvafiq "ASAN xidmət" mərkəzləri və "KOB evləri" vasitəsilə də təqdim oluna bilər. 2025-ci ilin I yarımildə ümumilikdə 837 lisenziya verilib, onlardan 636-sı elektron qaydada təqdim olundu.

nub. "Lisenziyalar və icazələr" portalı 2018-ci ildən fəaliyyət göstərir və ötən müddət ərzində portal vasitəsilə 6 526 elektron lisenziya təqdim olunub. Portal İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən verilən 23 fəaliyyət növü üzrə lisenziya alınması ilə bağlı müraciətlərin qəbulunu, 8 aidyyəti qurumdan rəylərin alınmasını və nəticələrin rəsmiləşdirilməsini təmin edir. Portalın yaradılmasında məqsəd sahibkar və dövlət orqanı arasındakı birbaşa təması minimuma endirmək, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı lisenziyaların və icazələrin alınması üçün ayrı-ayrı qurumlara müraciət etmək zərurətinin aradan qaldırılması, prosesin istifadəçi tərəfindən izlənilə bilən olması, sahibkarların vaxt və resurs itkisinin azaldılmasıdır.

İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən göstərilən elektron xidmətlərə www.economy.gov.az, www.lisenziya.gov.az, nazirliyin strukturuna daxil olan və tabeliyindəki qurumların internet sahifələrində yaradılmış elektron xidmət bölmələri vasitəsilə müraciət etmək mümkündür.

Sahibkarlar bu platformalar vasitəsilə zəruri iqtisadi və hüquqi məlumatlar ala, həmçinin sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı hüquqi sənədlər - lisenziyalar, qrant müqavilələrinin qeydə alınması ilə bağlı bildirişlər və digər sənədlər üçün müraciət edə bilərlər.

Bundan əlavə, İqtisadiyyat Nazirliyinin "Elektron Xidmətlər Portalı"nın yeni versiyası hazırlanaraq pilot rejimində istifadəyə verilib. Portal vahid pəncərə funksiyasını yerinə yetirərək istifadəçilərə elektron kabinet vasitəsilə İqtisadiyyat Nazirliyinin strukturuna daxil olan və strukturuna daxil olmayan tabeli qurumların da xidmətlərindən yararlanmaq imkanı yaradılıb. Portalda istifadəçilərə müraciət etdikləri xidmətin icra prosesini izləmək və xidmətdən istifadə barədə rəy bildirmək imkanı təqdim olunur.

"Azərenerji": istehsal istehlakı üstələyir

Ölkəmizdə elektrik enerjisinə olan tələbatın ödənilməsi istiqamətində tədbirlər davam edir. Enerji təsərrüfatının gücünü artırmaq üçün çoxsaylı yeni elektrik stansiyaları qurulur, yeni enerjiötürücü xətləri çəkilir, enerjinin verilməsinin dayanıqlı olması və itkinin qarşısının alınması üçün tədbirlər görülür.

Yaşadığımız bu günlər həvalər çox isti keçir. O üzündən enerjiyə olan tələbat da artır. "Azərenerji" ASC-dən verilən məlumata görə, avqustun 6-sı saat 15.00-da ölkə üzrə elektrik enerjisinə olan tələbat rekord həddə çataraq saatda 4871 meqavat olub. Məlumatda həmçinin bildirilib ki, sutkalıq enerji istehlakı 100 milyon kilovat-saata qədər yüksəlib.

Amma bu pik artımın arxasında yalnız isti, böyük hava üzündən soyuducu sistemlərinin çox işləməsi durmur. Son illər ölkə iqtisadiyyatının, o cümlədən sənaye müəssisələrinin, ümumilikdə bütün sahələrin davamlı və dinamik inkişafı da elektrik enerjisinə olan tələbatı artırır. Məsələn, 2018-ci ilin yayında temperatur 40-42 dərəcə olarkən ölkə üzrə pik tələbat 3625 meqavat olmuşdu. Lakin 7 ildə ölkə üzrə maksimum tələbat 1200 meqavatdan çox artıb. Bu artımı qarşılamaq üçün "Azərenerji" tərəfindən əlavə generasiya mənbələri, yarımstansiyalar yaradılıb, yeni SCADA, rele

mühafizəsi, əks-qəza avtomatı, tezliyin tənzimlənməsi, reaktiv gücün kompensasiyası üzrə yenilənmiş müasir sistemlər tətbiq edilib. Bütün bunların hesabına hazırda "Azərenerji" ölkənin ehtiyacından daha çox enerji istehsal etmək gücünə malikdir.

Amma ölkəmizin enerji siyasətinin əsas hədəflərindən biri də "yaşıl enerji"nin istehsalını artırmaqdır. Azərbaycanda dünyada bu istiqamətdə

uğurlu addımlar atan ölkə kimi tanınır. COP29-un Bakıda keçirilməsinin dünya ölkələri tərəfindən yekdilliklə dəstəklənməsi də bununla bağlı idi.

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı qazanılan tarixi

Bundan əlavə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə iri günəş və külək-elektrik stansiyalarının tikilməsi barədə nüfuzlu xarici şirkətlərlə danışıqlar aparılır. Əsas hədəf gələcəkdə ölkədə istehsal olunan

Agentliyin direktorunun dediyinə görə, Azərbaycanda "yaşıl enerji"dən istifadə üç əsas mərhələdə nəzərdən keçirilir. Birinci mərhələ ilə bağlı bütün lazım olan tədbirlər başa çatdırılıb - torpaq sahələri müəyyənəndirilib, şəbəkə ilə bağlı bir sıra problemlər həllini tapıb.

C.Abdullayev tədbir iştirakçıların diqqətinə onu da çatdırıb ki, Azərbaycanda böyük "yaşıl enerji" potensialı mövcuddur və onu reallaşdırmaq lazımdır: "Yaşıl enerji" tələbatımızdan artıq olacaq və onun ixracı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu mənadə ixrac potensialının, interkonnektorların formalaşdırılması zəruridir. Həmin istiqamətdə işləmək və lazımı nəticələri əldə etmək lazımdır". Bütün bunlar isə ikinci mərhələdir.

Direktor tədbir iştirakçıların nəzərinə çatdırıb ki, bu gün artıq 4 interkonnektor masası üzərindədir və onlarla bağlı bütün zəruri işlər həyata keçirilir: "Bunların hər biri bu və ya digər formada bugünkü akselerasiya proqramına aidiyyəti olan məsələlərdir. Biz artıq Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə birlikdə optik komponentlərlə bağlı birgə işlər aparırıq və orada çox böyük irəliləyişlər var".

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Laçının Çorman kəndində şəhidlərin xatirəsinə inşa edilən bulağın açılışı olub

Laçın rayonunun Çorman kəndində şəhidlərin xatirəsinə inşa edilən bulağın açılışı olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Laçın rayonunda Bərpə, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin əməkdaşları, şəhidlərin ailə üzvləri, yaxınları və Çorman kəndinin sakinləri iştirak ediblər. Tədbirdə əvvəlcə şəhidlərin xatirəsi birdəqiqəlik sükutla yad olundu.

Çıxış edənlər bildiriblər ki, Vətən uğrunda canlarını fəda edən şəhidlərin xatirəsi əbədi

olaraq qəlblərdə yaşayacaq. Bu qəhrəmanlar gələcək nəsillərə örnək olublar və onların davamçıları vətənpərvər ruhda böyüyürlər.

Tədbirdə həmçinin Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən ordu quruculuğu sahəsində görülən işlərdən, Prezident, Müzəffər Ali Baş Ko-

mandan İlham Əliyevin bu işqamətdə tədbirləri uğurla davam etdirməsindən bəhs olundu. Vurğulanıb ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli Azərbaycan Ordusu torpaqlarımızı işğaldan azad edib, ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyü bərpa olundu. Eyni zamanda diqqətə çatdırılıb ki, işğaldan

azad olunmuş ərazilərdə həyat yenidən canlanıb, Böyük qayıdış proqramı çərçivəsində həmin yerlərdə tikinti-quruculuq işləri aparılır, sakinlər öz doğma yurdlarına qayıdırlar.

Daha sonra bulağın açılışı olub, şəhidlərin ruhuna dualar oxundu.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

“AZƏRBAYCAN” qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

“Azərpoçt” MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
“Azərmətbuatıayımı” ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
“Qaya” firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
“Region Press” MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
“Səma-M” MMC	(012) 594-09-59
“Ziya” LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
“Pressinform” MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
“City press” MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**
1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Təbiətin müalicə gücü

Müasir dövrün ən çox müzakirə olunan mövzularından biri də psixoloji sağlamlıqdır. Gərgin iş rejimi, sosial təzyiqlər, sürətlə inkişaf edən texnologiya və informasiya bolluğu bir çox insanın emosional yükənləmə ilə üzləşməsinə səbəb olur. Mütəxəssislər təəssüflə bildirirlər ki, bu səbəblərdən xüsusən böyük şəhərlərin sakinləri depressiyaya kənd yerlərində yaşayanlardan 20-40 faiz daha çox düşürlər.

Bundan qurtulmaq üçün ruhun təbii dərmanı, şəfa mənbəyi olan təbiətin müalicə gücündən istifadə etməliyə. Çoxsaylı tədqiqatlar göstərir ki, açıq havada vaxt keçirmək stresin səviyyəsini azaldır, ovqatı yüksəldir, konsentrasiyanı artırır, yuxu keyfiyyətini yaxşılaşdırır, immuniteti və psixi sağlamlığı gücləndirir. Bunu təsdiq etmək üçün amerikalı mütəxəssislər tədqiqat aparılıb. Təcrübə zamanı iştirakçılara ciddi konsentrasiya tələb edən tapşırıqlar verilib. Sonra birinci qrup şəhərtəfəri gəzintiyə göndərilib, ikinci qrup isə heç yerdə getmədən evində istirahət edib. Bir müddət sonra iştirakçılara başqa bir tapşırıq verilib - səhvləri tapmaq və düzəltmək. Təbii qayınada istirahət edənlərin nəticələri dərhal yaxşı olub.

ABŞ-nin Stanford Universiteti tərəfindən aparılan yeni araşdırma görə, gündə cəmi 15 dəqiqə təbiətdə vaxt keçirmək psixi sağlamlığı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdırır. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, mütləq park və meşə gəzintiləri vaxtından əvvəl ölüm riskini 15, demensiyanı 30, ürək xəstəliyini 35 və diabeti 40 faiz azaldır. Araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, gündə 45 dəqiqədən çox açıq havada vaxt keçirmək xüsusən yeniyetmə və

gənclər üçün faydalıdır.

Müasir uşaqlar daha çox ekran qarşısında böyüyür. Bu isə diqqət dağınıqlığı, sosial bacarıq zəifliyi və aqressiv davranışlar kimi problemlərə yol açır. Uşaq və yeniyetmələrin təbiətlə təması onların yaradıcılığını artırır, sosial münasibətləri yaxşılaşdırır və dərhal tarazlıqlarını qorumağa kömək edir. Meşə və park gəzintilərinin görmə qabiliyyətinə, birbaşa təsir etdiyi də müəyyən edilib. Oftalmoloqlar gündəlik gəzintinin miopiyanın inkişaf riskini 14 faiz azaltdığını qeyd edirlər. Bununla bağlı Tayvanda maraqlı bir tədqiqat aparılıb. Miopiya-dan (yaxından görmə) əziyyət çəkən uşaq sayının təxminən eyni olduğu iki məktəb müşahidə edilib. Məktəblərdən birində şagirdlər dərslər il boyu tənəffüs və tətillərdə açıq havada çox vaxt keçiriblər. Bir il sonra miopiya uşaqlarının bu məktəbdəki sayı 8,41, digərində isə 17,65 faiz təşkil edib.

Hər kəsə bəllidir ki, D vitamini Günəş şüalarının təsiri ilə orqanizmin öz-özünə istehsal etdiyi yeganə vitamindir. Elm adamları onu "ən vacib vitamin" adlandırırlar. Orqanizmdəki maddələr mübadiləsinə tənzimləyən bu vita-

min uşaqlar, hamilə qadınlar və qocalar üçün xüsusilə vacibdir. D vitamini çatışmazlığı zamanı xəstəliklər xroniki hal alır. Buna görə həftədə ən azı üç dəfə 10-15 dəqiqə olmaqla ultrabənövşəyi şüaların aktiv olmadığı saatlarda gəzmək məsləhət görülür. Günəş şüaları, həmçinin melatonin səviyyəsinə və bədənin daxili saatını tənzimləməyə də kömək edir. Axsam saatlarında açıq havada 30-60 dəqiqə vaxt keçirən insanlar gündə orta hesabla 46 dəqiqə daha çox yatırlar.

Günəş şüalarına birbaşa moruz qalmaq ağrıları azaldır və sağlamağa kömək edə bilər. Tədqiqatçılar onurğa əməliyyatı edilən xəstələrin günəş işığına moruz qaldıqdan sonra ağrı və stres səviyyələrində azalma yaşadıklarını aşkar ediblər. Digərlərinə nisbətən günəşli havada 46 faiz daha çox zaman keçirən xəstələr daha az ağrıkəsicə dərman qəbul ediblər.

Yaponiyada stresdən azad olmaq üçün həkimlər "meşə hamamları"ni tövsiyə edirlər. 1982-ci ildə təbiətdən uzaqlaşmaq stressi ilə ilk üzləşənlər elə yaponlar olub. Artıq o dövrdə ölkə əhalisinin təxminən 93 faizi məhz şəhərlərdə yaşayırdı. Buna görə meşə tə-

sərrüfatı idarəsi xəstəliklərin qarşısını almaq üçün meşədə gəzməyi və "sinrin-yoku" (yəni "meşə hamamları") qəbul etməyi təklif edirdi. Tədqiqatçılar meşədə bir saat yarıq gəzməyin beynin mənfi duyğulardan və depressiyadan məsul olan hissəsinin fəaliyyətini azaltdığını bildirirlər.

Mütəxəssislər təbiətin insan sağlamlığına müsbət təsirinə artırmaq üçün müxtəlif orqanik dekor məhsullarını tövsiyə edirlər. Təmiz, sağlam və harmonik atmosfer yaradan təbii materiallar ruha təsir edir və psixoloji rahatlıq hissi bəxş edir. Buna görə də, hörmətli oxucular, samanlı dam-lar və bambuk hasarlar kimi təbii bəzək əşyaları təbiətin faydalarını optimallaşdırır.

Bambuk təbii materiallar arasında ən davamlı və ekoloji baxımdan təmiz olanlardan biridir. Həm funksional, həm də estetik cəhətdən müxtəlif istifadələr təklif edən bu bitki sürətlə böyüyən və minimal ətraf mühit təsiri ilə istehsal edilən bir materialdır. O, xüsusilə yataq otaqları, mətbəx və vannə otaqlarında istifadə edilmək üçün idealdır. Ekoloji tərzli pozmadan təbiətin bir parçasını hər zaman yanımızda daşıya və ya yaşadığımız mühitə inteqrasiya edə bilərik.

Gün ərzində ən azı 15 dəqiqə açıq havada gəzməklə, həftəsonlarını təbiət qoynunda keçirməklə, bağçılıq və ya bitki baxımı ilə məşğul olmaqla, günün müəyyən saatları mobil telefonlar və digər texnologiya alətlərdən tamamilə uzaqlaşmaqla zəhmimizi qoruya, emosional yükümüzü azalda bilərik.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyi "Əlilliyi olan şəxslər arasında idman tədbirlərinin keçirilməsi və onların yarışlarda (beynəlxalq və ya ölkədaxili) iştirakına şərait yaradılması" adlı müsabiqə keçirir

Müsabiqədə qeyri-hökumət təşkilatları, hüquqi və fiziki şəxslər iştirak edə bilərlər.

İştirak haqqı yoxdur. Maraqlanan təşkilatlar müsabiqənin Əsas şərtlər toplusunu və texniki tapşırığı əldə etmək üçün nazirliyin tabeliyində Sosial Xidmətlər Agentliyinə (Ünvan: Nərimanov rayonu, Ziya Bünyadov prospekti 1965, "Çinar Park" biznes mərkəzi, bina 1) yazılı müraciət edə bilərlər.

Müsabiqədə iştirak edən təşkilatların təklifləri 29 avqust 2025-ci il saat 17:00-dan gec olmayaraq agentliyə təqdim edilə bilər. Gecikdirilmiş təkliflər qəbul olunmayacaqdır.

Müsabiqə 01 sentyabr 2025-ci il saat 11:00-da agentliyin inzibati binasında keçiriləcəkdir.

Əlaqə telefonu: (012) 525-41-30 (daxili-5036).

Müsabiqə komissiyası

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisatlıq	- 539-59-33,

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

azreklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəxində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj **3822**
Sifariş **1678**

Qiyməti 60 qəpik

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Sahir Məmmədخانov dostu Abbas İsmayılova qardaşı ŞAHİN İSMAYİLOVUN vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"